

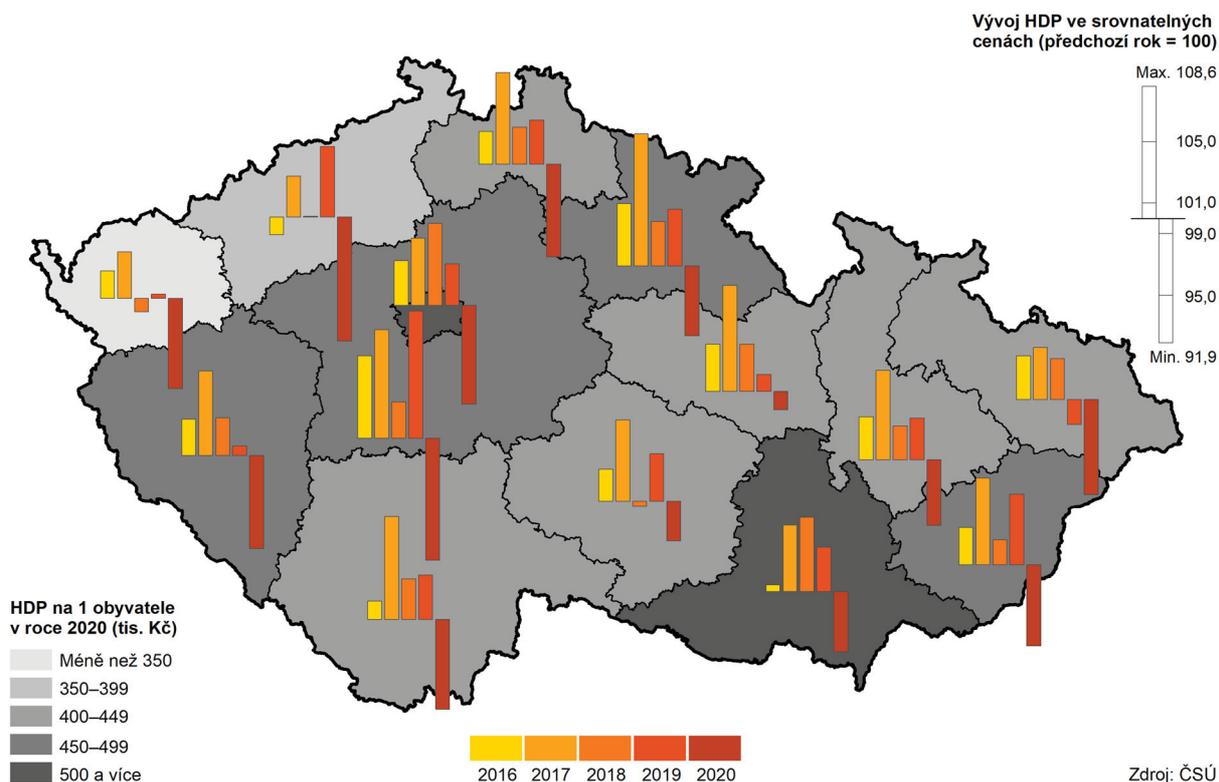
3. Ekonomický vývoj

Makroekonomický rámec

Podíl objemu HDP kraje na celé ČR meziročně vzrostl.

Objem hrubého domácího produktu (HDP) v roce 2020¹⁴ v kraji činil 228,3 mld. Kč, což představuje 4,0 % republikové hodnoty, tj. o 0,2 procentního bodu více než v předchozím roce. Dlouhodobě se podíl HDP kraje na celostátním úhrnu (přes meziroční výkyvy) zvolna snižoval – v období vzniku kraje v roce 2000 činil 4,2 % (v roce 1995 byl přítom ještě 4,4 %).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2016 až 2020

HDP na obyvatele v kraji je na osmé příčce mezikrajského žebříčku.

Hodnotou HDP na obyvatele se kraj od svého vzniku v roce 2000 na mezikrajském žebříčku umístil nejlépe na sedmém místě (v letech 2003 a 2004) a nejhůře na jedenácté pozici (v letech 2005 a 2009). V roce 2020 se kraj hodnotou HDP na obyvatele 436,3 tis. Kč (v běžných cenách) řadil na osmou příčku mezi kraji. Zaostávání kraje za republikovou hodnotou HDP na obyvatele se dlouhodobě prohlubovalo do roku 2012 (na 77,3 % průměru ČR), následovalo postupné mírné zlepšení (s výjimkou roku 2019) až na 82,0 % v roce 2020. HDP na obyvatele v kraji rovněž dlouhodobě nedosahuje ani republikového průměru bez Hlavního města Prahy; v roce 2020 se mu však přiblížil nejvíce za posledních dvacet let (na 98,3 %), největší měrou pak za ním zaostával v roce 2012 (kdy tvořil 92,3 % republikové hodnoty bez Prahy).

HDP na obyvatele v PPS je v kraji na úrovni 76 % průměru EU.

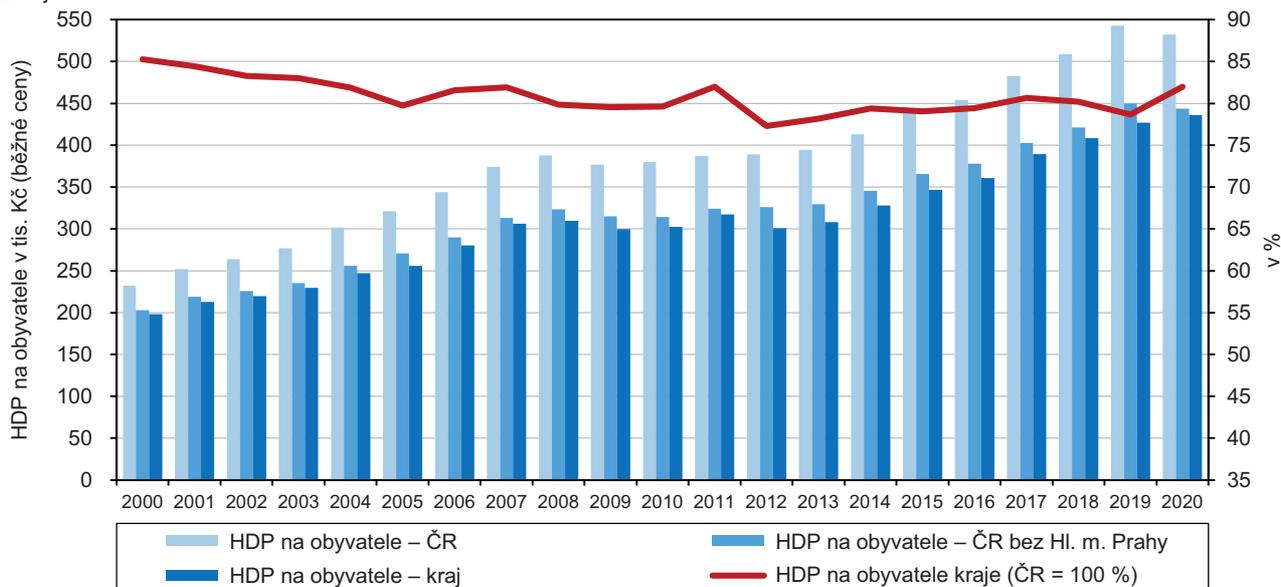
HDP na obyvatele v PPS (Standardu kupní síly) byl v porovnání s EU (27 států), v dlouhodobém pohledu v kraji nejnižší v roce 2000, kdy dosahoval 62,4 % průměru EU. Poté se vyznačoval rostoucím trendem, přičemž v roce 2020 hodnotou 76,2 % dosáhl maxima za posledních 25 let. V mezikrajském srovnání šlo o osmou nejvyšší hodnotu. Průměr EU převyšuje z jednotlivých krajů dlouhodobě pouze Hlavní město Praha (v roce 2020 o 102,1 %).

¹⁴ Data roku 2021 budou dostupná v lednu 2023.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt na obyvatele v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

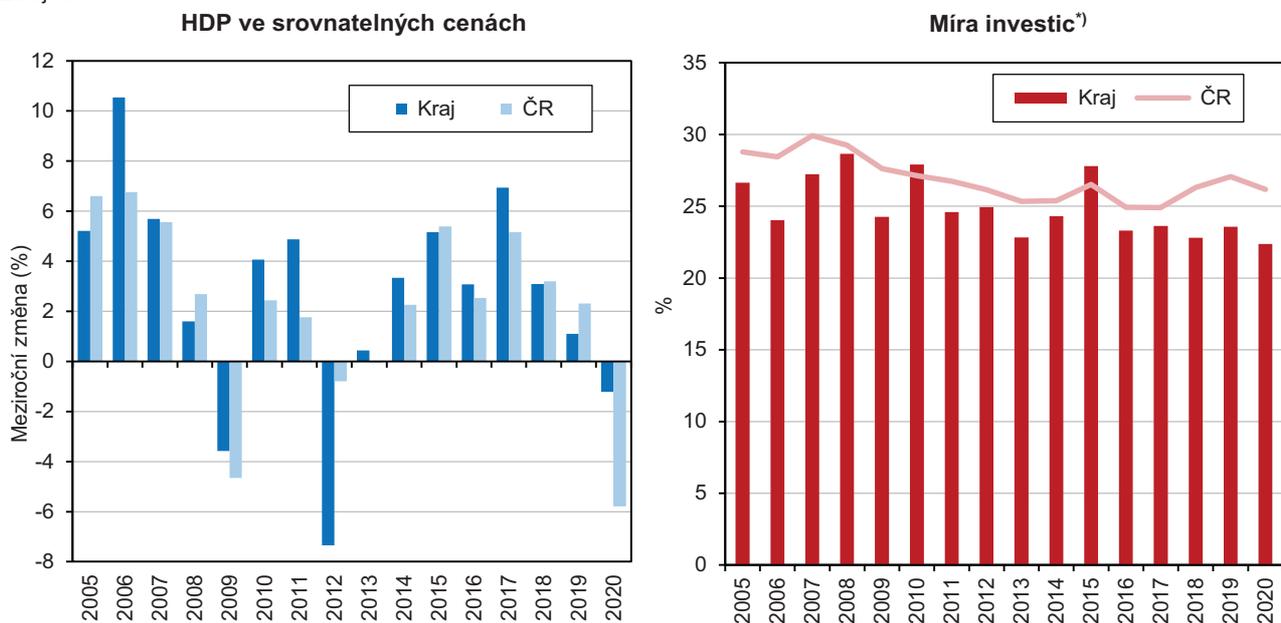

Hrubý domácí produkt v roce 2020 meziročně klesl ve všech krajích, v Pardubickém kraji však nejmenší měrou.

V letech 2014 až 2018 sledujeme oživení ekonomiky, tempo růstu HDP (měřeno ve srovnatelných cenách) se však postupně zpomalovalo. Meziroční nárůst HDP v kraji v roce 2019 o 1,1 % byl v mezikrajském srovnání čtvrtý nejnižší (při poklesu pouze v Moravskoslezském kraji). Rok 2020 silně ovlivněný pandemií covid-19 přinesl meziroční snížení HDP ve srovnatelných cenách ve všech krajích, největší měrou pak v Ústeckém (o 8,1 %), Středočeském (o 8,0 %) a Praze (o 6,5 %). V Pardubickém kraji byl přitom zaznamenán nejnižší pokles HDP (o 1,2 %) mezi kraji, za ním následoval (s 2,6 %) Kraj Vysočina a (se 4,0 %) Jihomoravský kraj.

Graf 3.2 Hrubý domácí produkt a míra investic v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Objem tvorby hrubého fixního kapitálu v kraji v roce 2020 meziročně klesl.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK = ukazatel charakterizující investiční aktivitu v regionu) dosáhla v roce 2020 v kraji hodnoty 51,1 mld. Kč v běžných cenách (o 1,4 mld. méně než v roce předchozím při poklesu ve všech krajích kromě Libereckého a Plzeňského). Na celorepublikové THFK se kraj podílel 3,4 %, což představuje pátý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání.

Míra investic byla v kraji desátá v mezikrajském srovnání.

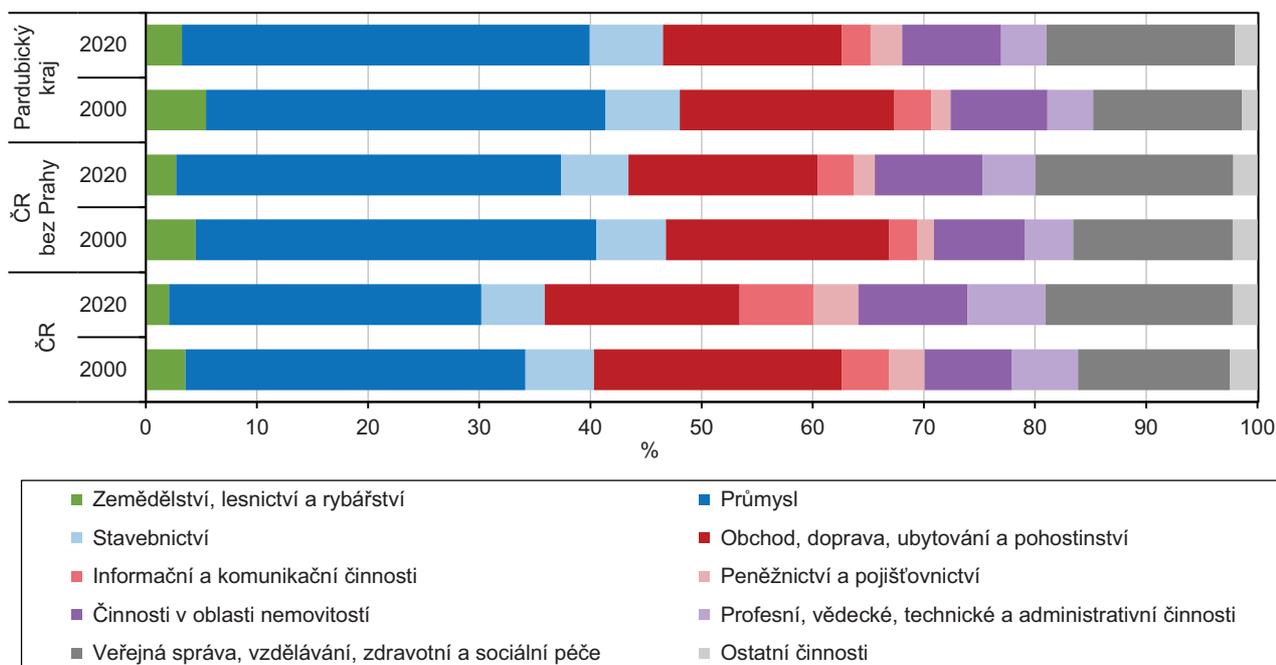
THFK po přepočtu na obyvatele činil v roce 2020 v kraji 97,6 tis. Kč a jednalo se o osmou hodnotu mezi kraji (dlouhodobě nejlepší umístění – páté nejvyšší – kraj zaznamenal v roce 2015, ve zbývajících letech však patřil k regionům s podprůměrnou úrovní THFK na obyvatele). Míra investic (podíl THFK na HDP) se v kraji s výjimkou let 2002, 2004, 2010 a 2015 nacházela pod průměrem ČR a měla v dlouhodobém pohledu (obdobně jako na celorepublikové úrovni) klesající tendenci. V roce 2020 dosáhla míra investic v kraji 22,4 % (o 1,2 procentního bodu méně než v roce předchozím při poklesu v celé ČR o 0,9 p. b.) a jednalo se o 10. podíl mezi kraji. Nejlepší umístění (3. nejvyšší) kraj získal v roce 2015, v ostatních letech postavení kraje v míře investic tak příznivé nebylo.

Podíl primárního sektoru na hrubé přidané hodnotě kraje nadále patří k nejvyšším mezi kraji.

Na tvorbě HDP se rozhodující měrou dlouhodobě podílí sekundární (průmysl a stavebnictví) a terciární sektor (tržní a netržní služby). Zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví, rybářství) na hrubé přidané hodnotě (HPH)¹⁵ v čase dlouhodobě klesá. Mezi roky 2000 až 2020 se v kraji snížilo z 5,4 % na 3,2 %. V mezikrajském srovnání však patří podíl primárního sektoru na HPH v kraji nadále k nejvyšším – v roce 2020 mu patřila čtvrtá nejvyšší příčka za Krajem Vysočinou, Jihočeským a Plzeňským.

Graf 3.3 Hrubá přidaná hodnota podle odvětví v Pardubickém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Zastoupení terciárního sektoru na hrubé přidané hodnotě kraje nedosahuje republikového podílu ani po abstrahování od vlivu Prahy.

Podíl sekundárního sektoru na HPH v kraji se v roce 2020 hodnotou 43,3 % řadil na šesté místo mezikrajského srovnání (o jednu pozici vyšší umístění než v roce předchozím). Zastoupení terciární sféry na HPH po roce 2000 v kraji většinou mírně převyšuje padesátiprocentní hranici (53,5 % v roce 2020 představuje čtvrtý nejnížší podíl mezi kraji) a za celorepublikovou hodnotou zaostává v posledních letech přibližně o 10 procentních bodů. Ve srovnání se strukturou HPH ČR bez Hlavního města Prahy (jejíž HPH je službami tvořena z 84,5 %) byl podíl služeb v Pardubickém kraji v roce 2020 nižší o 3,1 procentního bodu.

¹⁵ Nově vytvořená hodnota, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit; je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí (oceněnou v základních cenách) a mezispotřebou (oceněnou v kupních cenách).

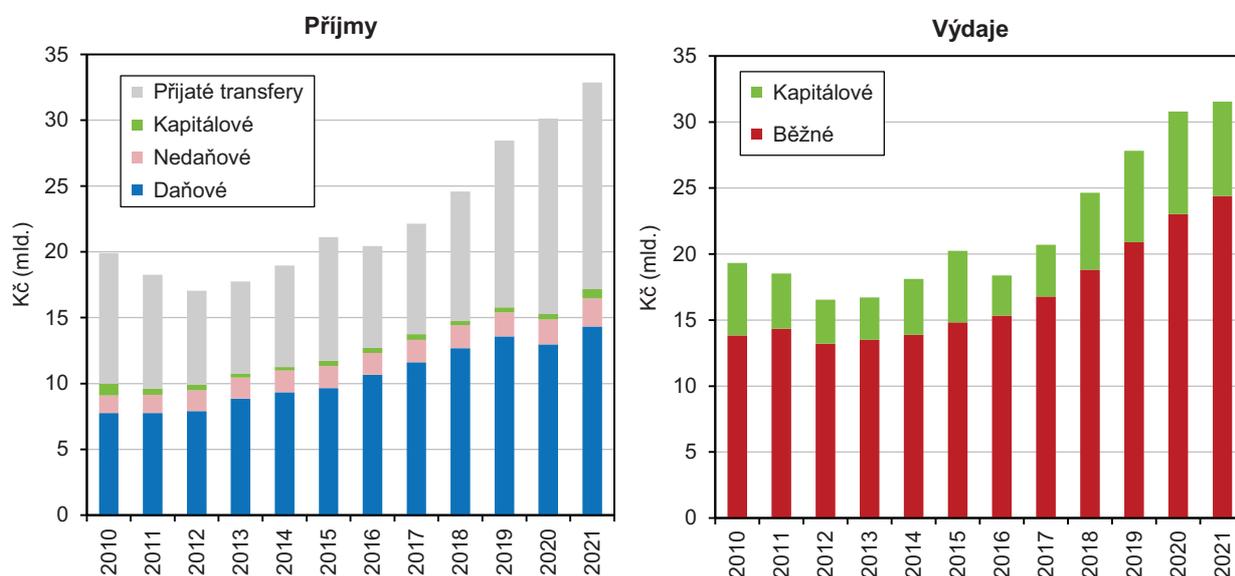
Místní rozpočty

Příjmy místních rozpočtů v roce 2021 v kraji rostly, a to rychleji než v průměru za celou ČR.

Celkové příjmy kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí dosáhly v Pardubickém kraji v roce 2021 částky 32,9 mld. Kč (po konsolidaci). Meziročně vzrostly příjmy v kraji o 9,1 % (třetí nejvyšší relativní nárůst v mezikrajském srovnání), tedy větší měrou než v roce 2020, který se z důvodu dopadů pandemie vyznačoval poklesem daňových příjmů. Objem daňových příjmů se v roce 2021 zvýšil ve všech krajích, v Pardubickém o 10,6 %, což bylo čtvrté nejnižší procentní navýšení mezi krajemi. Daňové příjmy tak v roce 2021 tvořily 43,7 % všech příjmů místních rozpočtů v kraji. Stejně jako v předchozím roce se však nejobemnější složkou celkových příjmů staly transfery se 47,7% podílem. Nárůst transferů v kraji meziročně o 5,7 % byl pátý nejvyšší v mezikrajském srovnání (při poklesu pouze v Jihomoravském kraji). Nedaňové příjmy tvořily 6,4 % všech příjmů místních rozpočtů v kraji v roce 2021 (obdobný podíl jako v roce předchozím při dvanáctiprocentním meziročním nárůstu). Značnou měrou (o 70,2 %) se v roce 2021 v kraji zvýšily kapitálové příjmy a jejich podíl na celkovém úhrnu příjmů tak vzrostl z 1,4 % na 2,2 %.

Graf 3.4 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Pardubickém kraji (po konsolidaci)

Pramen: Ministerstvo financí

Výdaje místních rozpočtů rostly v kraji v roce 2021 pomaleji než příjmy.

Výdaje místních rozpočtů vzrostly v kraji v roce 2021 meziročně o 2,5 % (nejnižší procentní navýšení za posledních pět let růstu) a dosáhly 31,5 mld. Kč. Přibližně 77 % celkových výdajů v kraji tvoří běžné výdaje (hodnota pod průměrem ČR); největší část z nich připadá na transfery příspěvkovým organizacím. Zatímco běžné výdaje vzrostly v kraji v roce 2021 meziročně o 6,0 %, kapitálové výdaje, jejichž rozhodující složku tvoří investiční nákupy, klesly o 8,0 %.

Výdaje místních rozpočtů jsou směřovány především do vzdělávání či dopravy.

Z hlediska odvětvového členění připadal v kraji v roce 2020 (poslední dostupný údaj) největší podíl běžných výdajů na vzdělávání (42,4 %), všeobecnou veřejnou správu (15,8 %) a dopravu (12,3 %). Mezi kapitálovými výdaji měla největší zastoupení doprava (31,1 %), vzdělávání (19,1 %) a bydlení a komunální služby (13,8 %).

Příjmy místních rozpočtů byly v kraji v roce 2021 vyšší oproti výdajům o 1,3 mld. Kč.

Po období let 2012 až 2017, kdy příjmy místních rozpočtů v kraji v úhrnu převažovaly nad výdaji o půl až dvě miliardy Kč, se v roce 2018 saldo téměř vyrovnalo; v roce 2019 pak bylo zaznamenáno kladné saldo ve výši 632 mil. Kč, přičemž o rok později se pandemie odrazila v záporném saldu 671 mil. Kč. Díky rychlejšímu nárůstu příjmů než výdajů v roce 2021 činilo kladné saldo v kraji 1 308 mil. Kč. Vyšší příjmy než výdaje místních rozpočtů přitom zaznamenaly všechny kraje.

Výzkum a vývoj

V kraji jsou nadprůměrně zastoupena pracoviště VaV v podnikatelském sektoru.

Počet pracovišť, která se v kraji zabývají VaV, se mezi lety 2019 a 2020 nezměnil. V dlouhodobém pohledu však počet těchto pracovišť i přes meziroční výkyvy roste, mezi lety 2006 až 2020 se jejich počet v kraji zvýšil ze 118 na 152. V celé ČR přibylo v tomto období 1 085 pracovišť VaV, přičemž mezi lety 2019 a 2020 jejich počet vzrostl o 13. Z celkových 152 pracovišť v kraji (poslední dostupný údaj z roku 2020) jich 138 působilo v podnikatelském sektoru. Na vysokoškolský sektor připadalo 8 pracovišť, 5 pracovišť na vládní sektor a 1 pracoviště na soukromý neziskový sektor. Zastoupení pracovišť podnikatelského sektoru v kraji (90,8 %) výrazně převyšovalo republikový průměr (83,9 %). Z hlediska klasifikace pracovišť podle vědních oblastí měl kraj nadprůměrné zastoupení pracovišť v oblasti technických věd (73,7 %, tj. o 12,5 p. b. více než v ČR).

Graf 3.5 Pracoviště VaV podle vědních oblastí v Pardubickém kraji a ČR v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

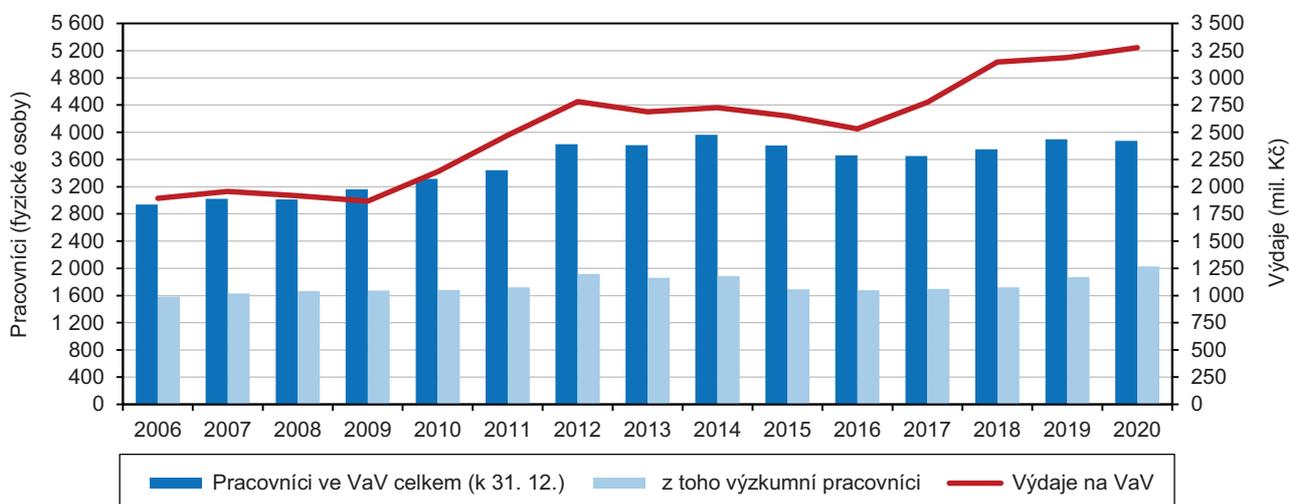

Ve srovnání s republikovou strukturou je v kraji podprůměrné zastoupení žen působících ve výzkumu a vývoji a také výzkumníků mezi všemi zaměstnanci ve VaV.

V roce 2020 se v kraji zabývalo výzkumem a vývojem 3 873 pracovníků (fyzických osob), což byla 3,3 % z celkového počtu pracovníků v oblasti výzkumu a vývoje v ČR. Za posledních patnáct let měl kraj vyšší počet těchto pracovníků pouze v letech 2014 a 2019. Ve srovnání s již zmíněným rokem 2019 se počet pracujících ve výzkumu a vývoji v kraji snížil o 0,6 %. Mezi ženy se v roce 2020 řadila čtvrtina pracovníků ve VaV v kraji (25,3 %, oproti republikovému podílu 30,7 %). Více než polovinu všech zaměstnanců VaV pracovišť v kraji tvořili výzkumníci (52,3 %, oproti celorepublikové hodnotě 55,2 %). Techničtí pracovníci zaujímali něco přes čtvrtinu (28,7 % v kraji, 30,6 % v ČR). Po přepočtu na plnou pracovní dobu věnovanou výzkumným a vývojovým činnostem evidujeme v kraji v roce 2020 celkem 2 677 osob pracujících ve VaV (tj. o 1,2 % méně než v roce 2019). Na tisíc zaměstnaných v kraji připadalo 10,5 osob pracujících ve VaV (v celé ČR 15,2).

Graf 3.6 Výzkum a vývoj v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

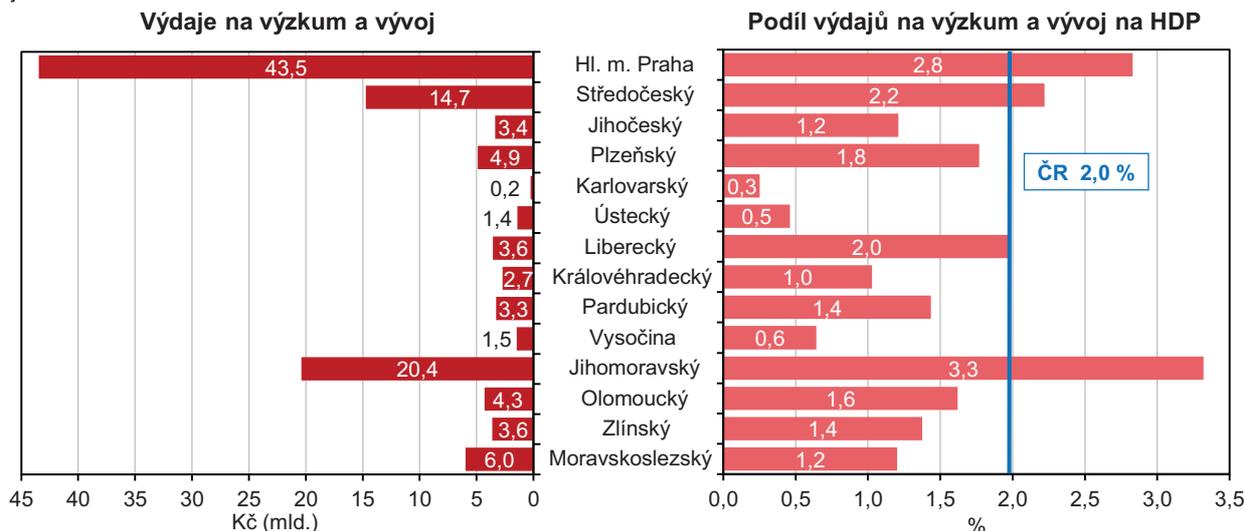

Objem výdajů na výzkum a vývoj dosáhl v kraji dlouhodobého maxima.

Na výzkum a vývoj bylo v Pardubickém kraji v roce 2020 vynaloženo 3,3 miliardy Kč, což byla o 2,9 % vyšší hodnota než v roce 2019 a zároveň nejvyšší zaznamenaná hodnota v dostupné časové řadě od roku 2005. V mezikrajském srovnání byl tento meziroční nárůst pátý nejvyšší (meziroční pokles výdajů byl zaznamenán v devíti krajích). Celkové výdaje na výzkum a vývoj v kraji tvořily 1,4 % regionálního hrubého domácího produktu vytvořeného v kraji. Mezi kraji se tato hodnota pohybovala od 0,3 % v Karlovarském kraji po 3,3 % v Jihomoravském kraji. Krajská hodnota byla 0,6 procentního bodu pod průměrem ČR a zároveň sedmá nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Graf 3.7 Výdaje na výzkum a vývoj v krajích v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

V kraji jsou nadprůměrně zastoupené výdaje na VaV v oblasti technických věd.

V krajské struktuře výdajů na VaV podle vědních oblastí registrujeme oproti republikové struktuře nadprůměrné zastoupení výdajů v oblasti technických věd. Zatímco v kraji jde 64,5 % ze všech výdajů na VaV do oblasti technických věd, v celé ČR to není ani polovina výdajů (47,4 %). Zastoupení přírodních, lékařských, zemědělských, sociálních a humanitních věd na výdajích na VaV v kraji je naopak podprůměrné.

Informační technologie

V roce 2020 byly v kraji vybaveny počítačem více než tři čtvrtiny domácností.

Zatímco v prvních deseti letech 21. století se podíl domácností vybavených počítačem rychle zvyšoval, ve druhém desetiletí tohoto století rostl podíl těchto domácností již pouze mírně. Mezi lety 2010 až 2019 se vybavenost domácností počítačem v Pardubickém kraji zvýšila o 14,9 procentního bodu, celorepublikově pak o 19,0 procentního bodu. Do roku 2020 vzrostl tento podíl v kraji ještě o 1,3 procentního bodu, v celé ČR o 0,2 procentního bodu. V roce 2020 tak bylo v Pardubickém kraji vybaveno počítačem 77,4 % domácností (počítáno jako tříletý klouzavý průměr let 2019 až 2021), tj. o 1,2 procentního bodu méně, než činil celorepublikový průměr.

Počítač nemají zejména domácnosti seniorů.

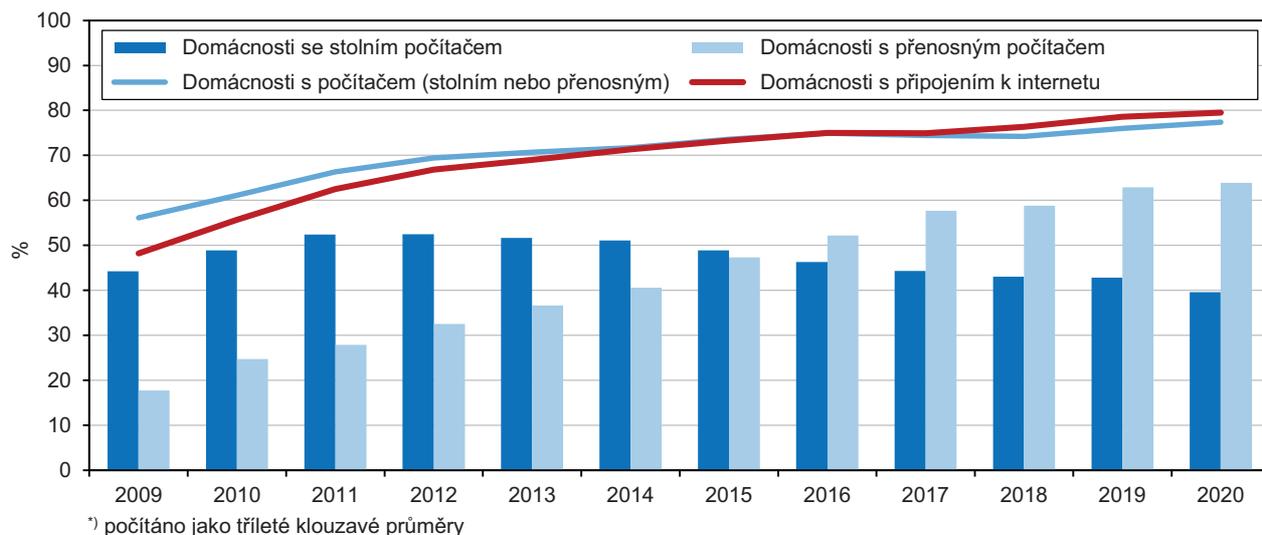
Vybavenost počítačem dlouhodobě chyběla zejména domácnostem seniorů (osoby ve věku 65 let a více). V roce 2020 mělo v Pardubickém kraji počítač pouze 38,4 % domácností seniorů, tj. o 1,5 procentního bodu méně, než činil republikový průměr. Naopak domácnostem s dětmi počítač obvykle nechybí. Celorepublikově bylo v roce 2020 vybaveno počítačem 95,5 % domácností s dětmi, v kraji pak ještě o něco více (96,0 %).

Připojení k internetu mají čtyři pětiny domácností v kraji. Většina domácností seniorů však internet stále nemá.

Připojení k internetu neměla v kraji v roce 2020 pětina domácností (20,5 %). Oproti celorepublikovému průměru se jednalo o nadprůměrný podíl domácností, neboť podíl za ČR byl o 2,4 procentního bodu nižší. Internet chyběl podobně jako v případě počítačů zejména domácnostem seniorů. V roce 2020 mělo v Pardubickém kraji internetové připojení pouze 38,7 % domácností seniorů, což bylo ve srovnání s republikovým průměrem o 3,2 procentního bodu méně.

Graf 3.8 Domácnosti vybavené počítačem a připojením k internetu v Pardubickém kraji^{*)}

Zdroj: ČSÚ – Vyběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

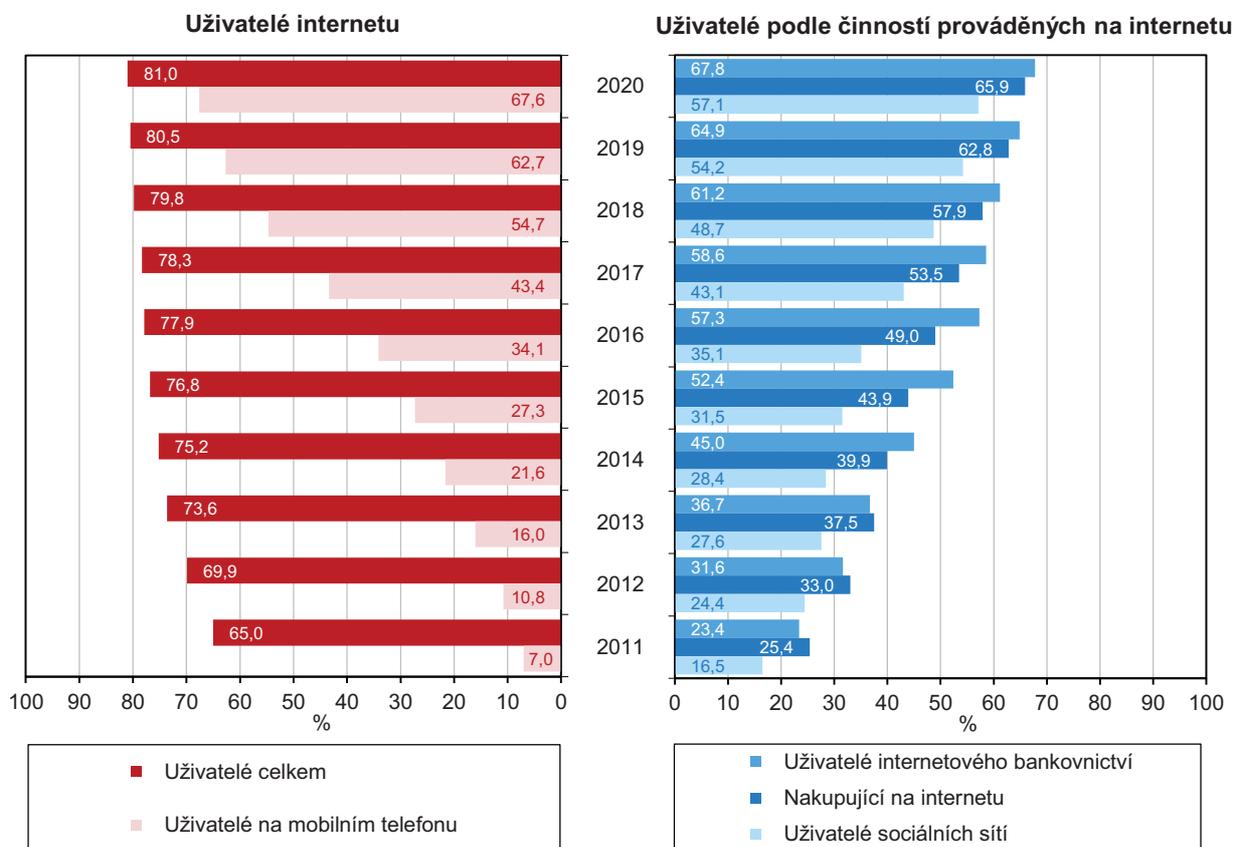

Za posledních deset let výrazně vzrostl podíl osob využívajících internet v mobilním telefonu.

Z obyvatelstva Pardubického kraje ve věku 16 let a více využívalo internet v roce 2020 celkem 81,0 % obyvatel, přičemž 78,0 % obyvatel kraje můžeme zároveň zařadit do skupiny pravidelných uživatelů internetu (těch, kteří využívali internet alespoň jednou týdně). Za posledních deset let se v kraji zvýšil zejména podíl uživatelů internetu v mobilním telefonu (na obyvatelstvu ve věku 16 let a více), a to o 60,6 procentního bodu na 67,6 % v roce 2020. Ve srovnání s celorepublikovým průměrem však v kraji dlouhodobě evidujeme mírně podprůměrný podíl uživatelů internetu na mobilním telefonu (v roce 2020 jej v ČR v této věkové kategorii využívalo 68,0 % osob).

Graf 3.9 Uživatelé internetu ve věku 16 a více let v Pardubickém kraji^{*)}

Zdroj: ČSÚ – Vyběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

^{*)} podíl z počtu obyvatel kraje ve věku 16 a více let; počítáno jako tříleté klouzavé průměry

Ekonomické subjekty

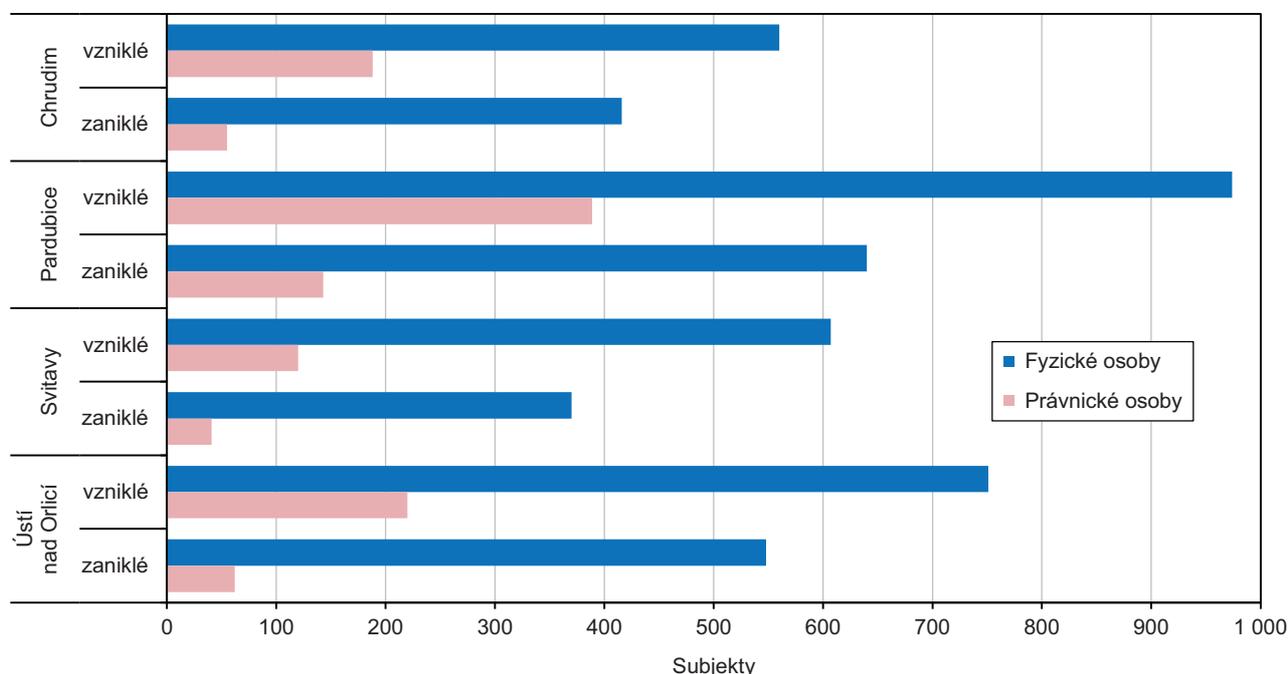
V roce 2021 v kraji pokračoval růst počtu živnostníků, zvýšil se i počet společností s ručením omezeným.

Ke konci roku 2021 mělo v Pardubickém kraji své sídlo 124,5 tis. ekonomických subjektů, z nichž 66,7 tis. vykazovalo dle statistických zjišťování nebo administrativních zdrojů ekonomickou aktivitu. Oproti stavu v předchozím roce se celkový počet subjektů v kraji zvýšil o 1 590, tj. o 1,3 % (v případě subjektů se zjištěnou aktivitou došlo k nárůstu o 1 125, tj. o 1,7 %, přičemž přírůstek se týkal všech krajů s výjimkou Prahy).

Mezi fyzickými osobami se od roku 2013 (první srovnatelné údaje od zpřesnění dat v Registru ekonomických subjektů podle Registru osob) v kraji každoročně zvyšuje počet živnostníků i zemědělských podnikatelů. Ve skupině právnických osob zaznamenáváme v kraji dlouhodobě rostoucí počet společností s ručením omezeným, postupně klesající počet družstev a (s výjimkou posledních dvou let) trend poklesu počtu akciových společností.

Graf 3.10 Vzniklé a zaniklé ekonomické subjekty v okresech Pardubického kraje v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Počet ekonomických subjektů vzrostl relativně nejvíce v okrese Pardubice.

Celkový počet subjektů oproti konci roku 2020 vzrostl největší měrou v okrese Pardubice (o 1,5 %), k nejmenšímu navýšení naopak došlo na Orlickoústecku (o 1,1 %). V okrese Pardubice sídlí 37 % všech subjektů kraje (35 % všech fyzických a 41 % všech právnických osob). Subjekty bez zaměstnanců jsou nejčastěji zastoupené v okrese Chrudim, naopak podniky s 250 a více zaměstnanci v okrese Pardubice a Ústí nad Orlicí.

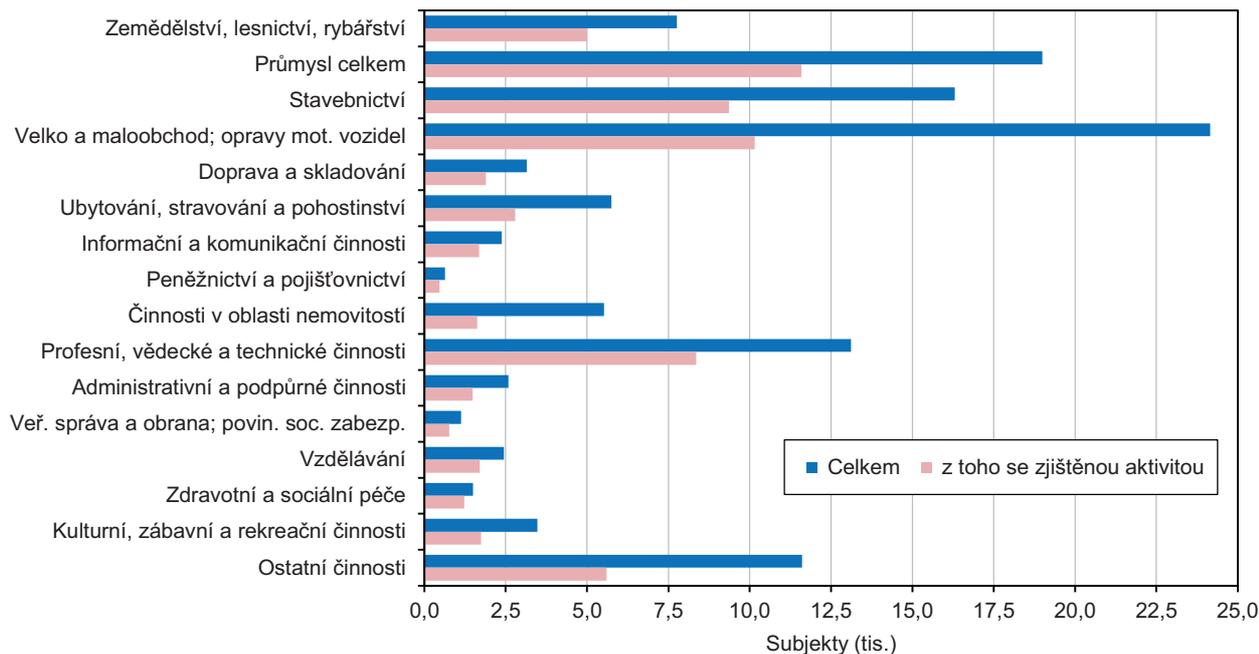
Snížil se počet subjektů v odvětví obchodu, ubytování a peněžnictví.

Z hlediska odvětvového zaměření se oproti konci roku 2020 v kraji snížil počet subjektů působících ve velkoobchodu či maloobchodu, dále v ubytování, stravování a pohostinství a v peněžnictví a pojišťovnictví. Největší měrou pak vzrostl počet subjektů se zjištěnou aktivitou v odvětví dopravy a skladování, činností v oblasti nemovitostí či informačních a komunikačních činnostech.

V odvětvové struktuře ekonomických subjektů v kraji je oproti celorepublikové nadprůměrně zastoupeno zemědělství (s nejvyšším podílem v okrese Svitavy), průmysl i stavebnictví (nejvíce na Chrudimsku).

Graf 3.11 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti a aktivity v Pardubickém kraji k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

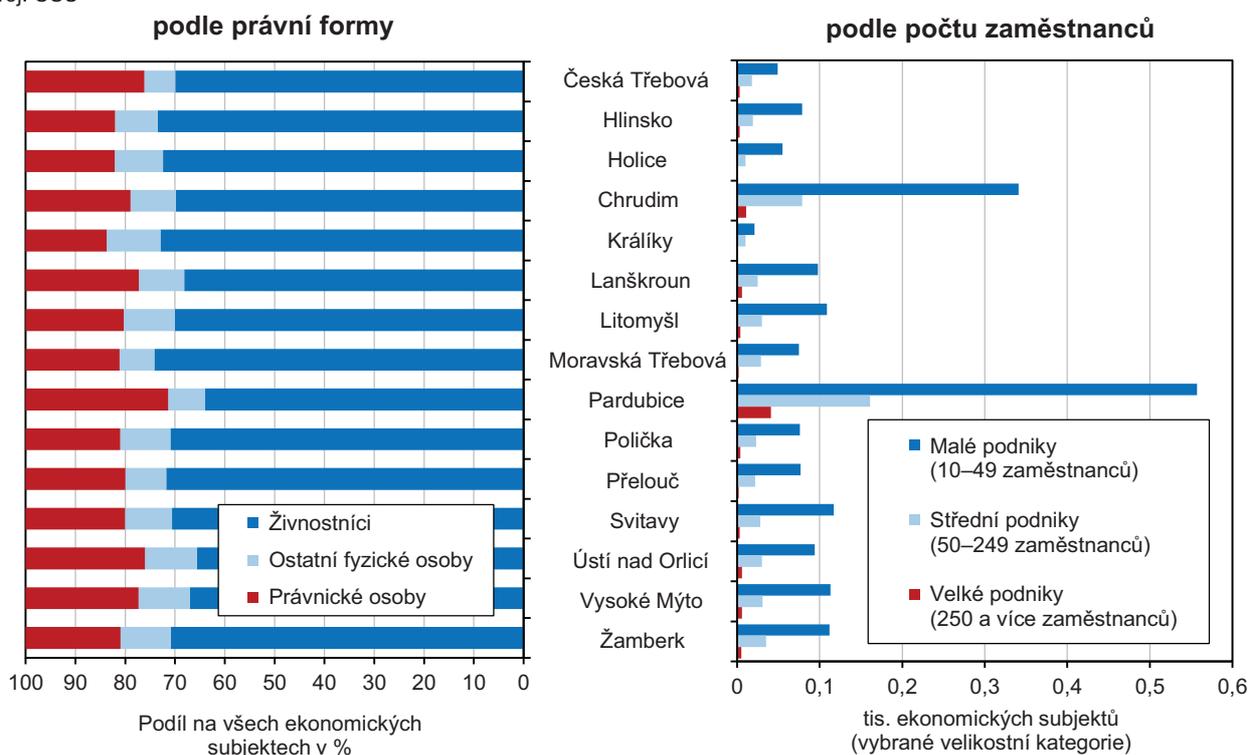

Živnostníci se na všech ekonomických subjektech největší měrou podílejí na Moravskotřebovsku a Hlinceku.

Z pohledu správních obvodů obcí s rozšířenou působností nacházíme nejvyšší zastoupení subjektů zaměřených na zemědělství na Králicku, na průmysl na Hlinceku a Lanškrounsku, na stavebnictví na Králicku a Chrudimsku a na služby na Českořebrovsku a Pardubicku. Nejvyšší podíl živnostníků na všech registrovaných ekonomických subjektech se zjištěnou aktivitou mezi SO ORP v kraji je na Moravskotřebovsku a Hlinceku (podíly v první třicítce mezi všemi 205 SO ORP v ČR). Právnícké osoby nejčastěji sídlí v SO ORP Pardubice a s odstupem na Orlickoústecku.

Graf 3.12 Ekonomické subjekty se zjištěnou aktivitou ve správních obvodech ORP Pardubického kraje k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

Zemědělství

Objemem zemědělské produkce se kraj zařadil na pátou nejvyšší příčku v mezikrajském srovnání.

Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách (b. c.) v Pardubickém kraji od roku 2011 meziročně většinou rostla. Maximální nárůst byl zaznamenán již na začátku sledovaného období, kdy v roce 2011 vzrostla zemědělská produkce meziročně o 22,1 %. V roce 2014 díky rekordní sklizni dosáhla produkce zemědělského odvětví v Pardubickém kraji do té doby nejvyšších hodnot a meziročního přírůstku 14,9 %. Pokles produkce zemědělského odvětví o 8,0 % nastal pouze v roce 2015. Podle posledních dostupných semidefinitivních výsledků roku 2020 vzrostla zemědělská produkce (o 5,7 %) na nejvyšší hodnotu v historii kraje (12,5 mld. Kč v b. c.), čímž se kraj zařadil na pátou nejvyšší příčku ve srovnání krajů ČR.

Zvýšení produkce zemědělského odvětví bylo již druhým rokem zajištěno nárůstem rostlinné výroby.

Meziroční nárůst produkce zemědělského odvětví v Pardubickém kraji v roce 2020 byl již druhým rokem zajištěn převážně rostlinnou produkcí, která vzrostla o 11,2 %, živočišná produkce ve sledovaném období zaznamenala jen mírný nárůst o 0,8 %. V roce 2020 v ČR meziročně vzrostla rostlinná výroba (+9,3 %), živočišná výroba zaznamenala pokles (-0,4 %).

V kraji dlouhodobě převažuje živočišná výroba nad rostlinnou.

V letech 2011 a 2012 převažovala v produkci zemědělského odvětví Pardubického kraje rostlinná výroba. Po roce 2013 již převažuje živočišná výroba. V roce 2020 podle semidefinitivních výsledků tvořila produkci zemědělského odvětví kraje ze 49,1 % živočišná výroba, ze 44,0 % rostlinná výroba a z 6,9 % produkce zemědělských služeb a nezemědělských vedlejších činností.

V přepočtu produkce zemědělského odvětví na hektar obhospodařované půdy je kraj dlouhodobě nejlepší.

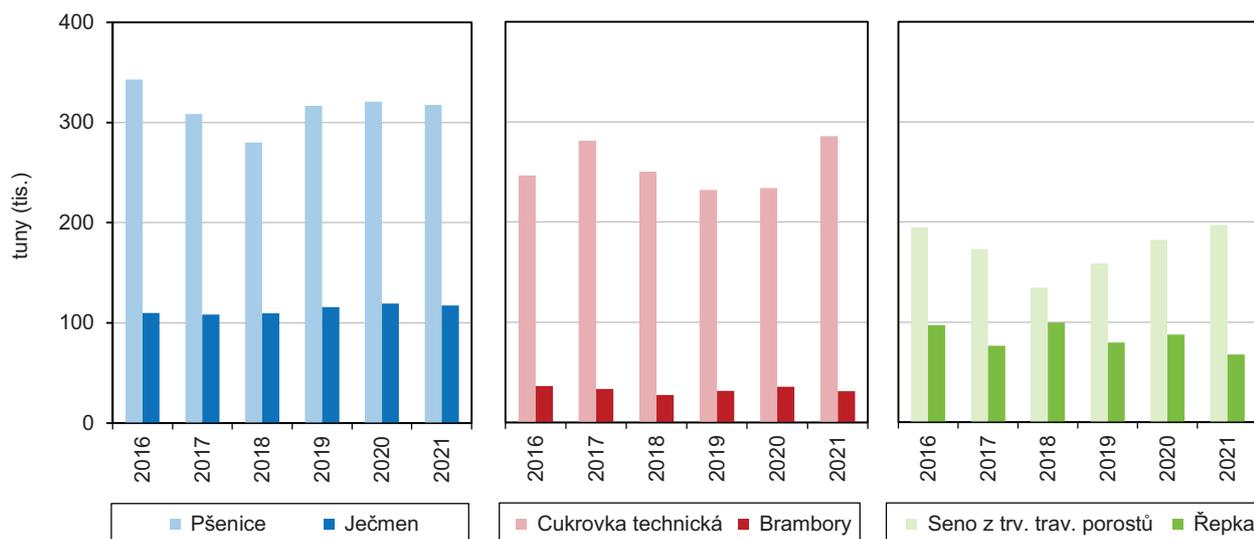
V přepočtu produkce zemědělského odvětví na 1 hektar obhospodařované půdy se hodnoty dosažené v krajích liší. Od roku 2012 se však na nejvyšší pozici umísťuje díky drůbežářství Pardubický kraj (53,9 tis. Kč/ha v b. c. v roce 2020). Na opačném konci ve srovnání krajů se dlouhodobě umísťuje Karlovarský kraj (23,0 tis. Kč/ha), jehož produkce nedosahuje ani z poloviny hodnot Pardubického kraje.

V roce 2021 se meziročně zvýšila produkce cukrovky technické a sóji, menší byla úroda obilovin, řepky a brambor.

Rok 2021 znamenal pro zemědělce v kraji úbytek sklizňových ploch i objemu sklizně u většiny obilovin, řepky i brambor. Naopak zemědělci sklidili více sóji, jejíž hektarový výnos byl v mezikrajském srovnání 4. nejvyšší a celková sklizeň tvořila více než 11 % republikového úhrnu. Sklizeň cukrovky technické byla nejvyšší od roku 2003, přestože sklizňová plocha byla o 30 % menší než v roce 2003.

Graf 3.13 Sklizeň vybraných plodin v Pardubickém kraji

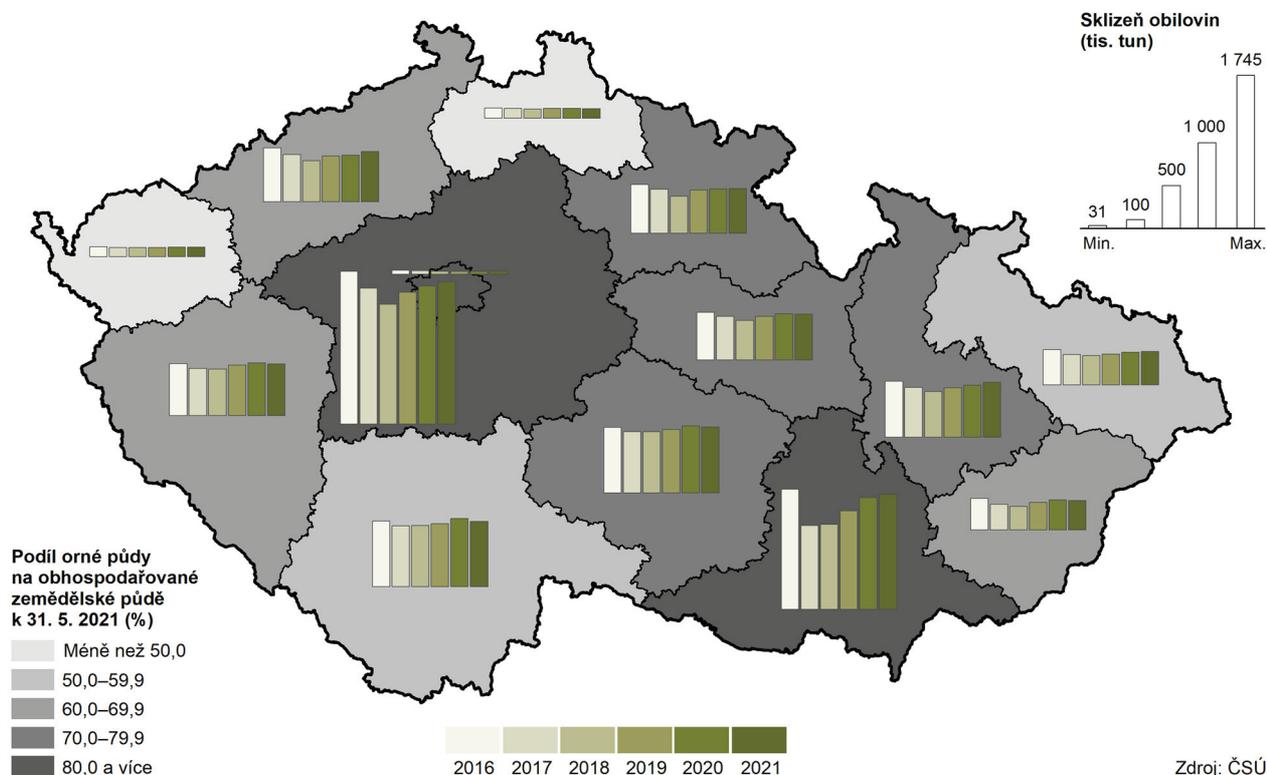
Zdroj: ČSÚ

Přes vyšší hektarový výnos byla produkce pšenice meziročně nižší.

Pšenice ozimá je dlouhodobě nejčastěji pěstovanou plodinou v kraji (51,2 % ze sklizňové plochy obilovin) a v roce 2021 byla sklizena z menší plochy (celková plocha – 44,5 tis. ha) než v roce předchozím. Přes vyšší hektarový výnos (6,49 t/ha) byla však celková produkce pšenice ozimé (289,0 tis. t) meziročně nižší.

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2016–2021

Zmenšila se sklizňová plocha i objem sklizeného tritikale.

Mezi obilovinami na zrno produkovanými zemědělci v Pardubickém kraji dosahuje dlouhodobě nejvyšší podíl na republikovém úhrnu hybridní obilovina tritikale (česky žitovec). Sklizňová plocha tritikale v kraji v roce 2021 meziročně poklesla o 1,9 % na 4,0 tis. ha, ke snížení došlo také u hektarového výnosu na 4,75 t/ha a celkového objemu sklizně, který překročil 19 tis. tun. V dlouhodobém pohledu se plocha, na které zemědělci v kraji pěstují tuto obilovinu, zmenšuje. Ve srovnání s rokem 2004 je úbytek sklizňových ploch stejně jako objemu sklizně tritikale v kraji téměř 50%.

Zemědělské podniky z kraje jsou nejvýznamnějším producentem léčivých rostlin v České republice.

Zemědělské podniky z Pardubického kraje jsou nejvýznamnějším producentem léčivých rostlin v České republice. Více než čtvrtina léčivek (včetně námelového žita) v roce 2021 byla vypěstována na polích v Pardubickém kraji (871 t). Dominantní postavení Pardubickému kraji zůstává, přestože se od roku 2017 sklizňové plochy léčivých rostlin v kraji zmenšily téměř o čtvrtinu. Na úrovni republiky se ve sledovaném období více než o jednu čtvrtinu sklizňové plochy léčivých rostlin rozšířily. V roce 2017 tvořila krajská produkce léčivých rostlin (1 227 t) 40% podíl republikového úhrnu.

Produkce krmných plodin byla vyšší než v předchozím roce.

Na růst sklizně krmných plodin v kraji v roce 2021 měl vliv nárůst hektarového výnosu, u některých plodin rozšíření sklizňové plochy. Sklizeň kukuřice na zeleno a siláž meziročně v kraji vzrostla o 2,4 % na 780,7 tis. tun a představovala 9,3 % republikového úhrnu. Sklizeň píce na orné půdě v kraji meziročně vzrostla o 2,3 % na 470,0 tis. tun, sklizeň píce v seně z trvalých travních porostů se meziročně zvýšila dokonce o 8,2 % na 196,9 tis. tun. Jetel luční (červený) je v kraji pěstován na třetí největší rozloze v mezikrajském srovnání (6,8 tis. ha), třetí nejvyšší je i celková sklizeň (48,6 tis. tun).

Pro sklizeň v roce 2022 byla ozimý oseta větší plocha než v předchozím roce.

K 30. listopadu 2021 byly pro sklizeň v Pardubickém kraji v roce 2022 v porovnání s předchozím rokem osety větší plochy všech sledovaných ozimých obilovin kromě ječmene ozimého (-3,6 %). Maximální rozšíření osevních ploch se týkalo pšenice ozimé, jejíž osevní plocha byla rozšířena téměř o 4,5 tis. ha proti předchozímu roku, největší relativní přírůstek ploch byl evidován u žita ozimého (+18,8 %). Řepkou byla v kraji pro sklizeň v roce 2022 oseta výměra větší než 25 tisíc hektarů, meziročně se osevní plocha zvětšila (+7,4 %), z porovnání s rokem 2016 je patrný úbytek o 3,4 tis. ha (-11,6 %).

Spotřeba minerálních i vápenatých hnojiv se snížila.

V hospodářském roce 2020/2021 poklesla spotřeba minerálních i vápenatých hnojiv proti předchozímu srovnatelnému období v kraji (-2,0 resp. -0,7 %) i na celostátní úrovni (-4,8 resp. -10,3 %). Spotřeba minerálních hnojiv v čistých živinách celkem představovala v roce 2021 v kraji 26,6 tis. tun. Rozhodující složka minerálních hnojiv – dusíkatá hnojiva zaznamenala meziročně v kraji mírnější snížení (-1,8 %) než v ČR (-4,2 %). Nejvyšší meziroční úbytek se týkal fosforečných hnojiv jak na krajské (-4,4 %), tak i republikové úrovni (-7,3 %). Vápenatých hnojiv bylo v Pardubickém kraji v roce 2021 spotřebováno téměř 39 tis. tun.

Zemědělci v kraji spotřebovali meziročně méně statkových hnojiv, v ČR se jejich využití zvýšilo.

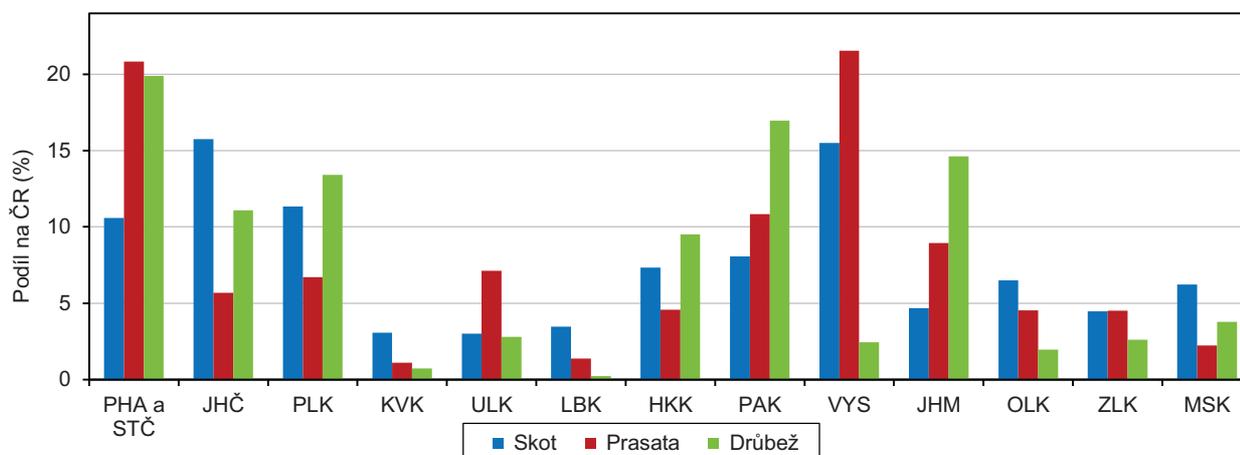
Zemědělci v Pardubickém kraji spotřebovali v hospodářském roce 2020/2021 celkem 1 129,7 tis. tun statkových hnojiv, což je téměř o 13 tis. tun (-1,1 %) méně než v předchozím období. Meziročně se na polích v Pardubickém kraji aplikovalo více močůvky (+18,4 tis. tun) a kejdy (+1,1 tis. tuny), spotřeba ostatních druhů statkových hnojiv byla nižší než v roce předchozím. Obdobný podíl z použitých statkových hnojiv ve srovnání s celostátním průměrem připadá v kraji na hnůj (55,3 %), kejdy bylo v kraji oproti celé ČR spotřebováno o 7,6 procentních bodů více (32,9 %), močůvky o 1,4 p. b. méně (6,9 %). V průměru ČR se využití statkových hnojiv meziročně zvýšilo (+1,3 %), především spotřeba hnoje, naopak snížení se týkalo močůvky a kejdy.

Nárůst spotřeby organominerálních hnojiv překročil 40 %.

Spotřeba organických hnojiv dosáhla v roce 2021 v kraji výše 736,1 tis. tun, organominerálních hnojiv byly aplikovány necelé 3 tis. tun. Proti předchozímu hospodářskému roku 2019/2020 byla spotřeba organických hnojiv vyšší jak v Pardubickém kraji (+4,5 %), tak i v ČR (+3,1 %). Rozdílný vývoj se týkal organominerálních hnojiv. V Pardubickém kraji se meziročně zvýšilo jejich použití o více než 40 %, na úrovni ČR byl zaznamenán pokles (-16,3 %).

Graf 3.14 Podíl krajů na stavech skotu, prasat a drůbeže chovaných v České republice k 1. 4. 2021

Zdroj: ČSÚ

Stavy prasat, skotu i drůbeže se nemění, snižují se chovy ovcí.

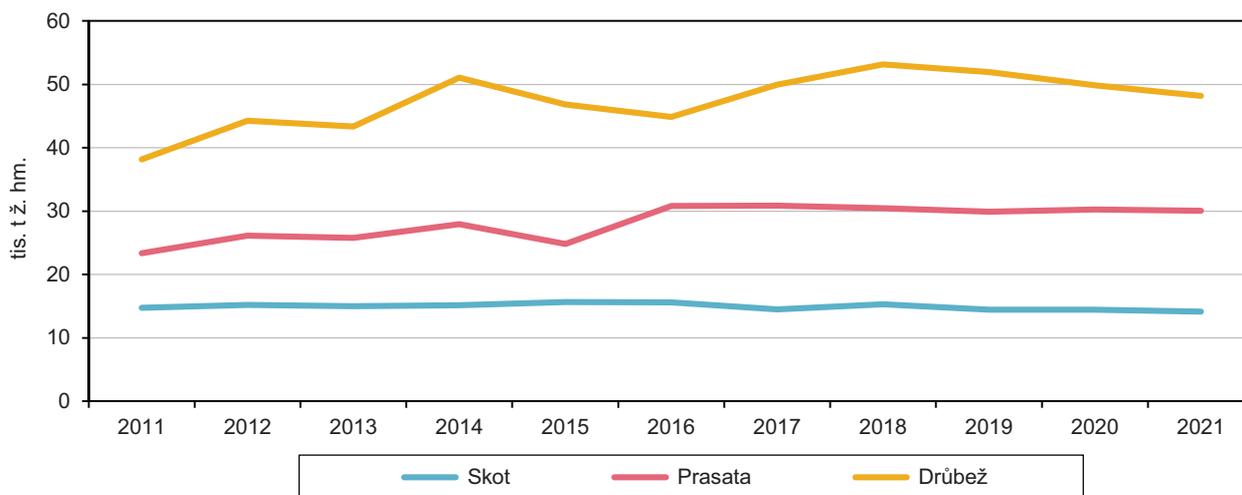
Soupis hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2021) potvrdil v pardubickém zemědělském sektoru u většiny druhů zvířat pokračování trendů z minulých let – stavy prasat i skotu se významně nemění, snižují se chovy ovcí. Po dlouhodobém rozšiřování chovů drůbeže, které dosáhly v kraji maxima v roce 2018 (4,4 mil. kusů), se s výjimkou roku 2019 (3,8 mil. kusů) udržují stavy drůbeže nad 4 miliony zvířat.

V kraji se chová druhý nejvyšší počet kusů drůbeže, třetí nejvyšší počet prasat.

V regionálním srovnání vykázal Pardubický kraj k datu soupisu hospodářských zvířat (k 1. dubnu 2021) v zemědělských podnicích kraje druhý nejvyšší počet kusů drůbeže (4,0 mil. kusů), po prvním Středočeském kraji spolu s hlavním městem Prahou (4,7 mil. kusů). V chovech prasat patří Pardubický kraj s 11% podílem mezi jejich nejvýznamnější chovatele (164,5 tisíce kusů) v České republice. Stáda skotu v Pardubickém kraji byla pátá nejpočetnější (113,4 tis. kusů).

Graf 3.15 Výroba jatečných zvířat v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Produkce jatečného skotu byla od roku 2011 nejnižší, produkce jatečných prasat pátá nejvyšší.

Výroba jatečného skotu v Pardubickém kraji v roce 2021 činila 14 127 tun živé hmotnosti (t ž. hm.) a byla nejnižší, jak naznačuje výše přiložený graf, od roku 2011. Výroba jatečných prasat dosáhla v roce 2021 v kraji 30 071 t ž. hm., od roku 2011 byla pátá nejvyšší a kolem hodnoty 30 tis. t setrvává v posledních šesti letech.

Roste dojivost, zvyšuje se i celková produkce mléka.

Výroba mléka v kraji se plynule zvyšuje, především zásluhou rostoucí průměrné dojivosti. V roce 2021 byla v kraji výroba mléka ve srovnání s rokem 2011 vyšší téměř o čtvrtinu, průměrná dojivost vzrostla za stejné období o 26,1 % na 8,9 tis. l na dojnici za rok. Průměrná roční dojivost krav v ČR v roce 2021 byla o 8 l nižší než v Pardubickém kraji.

Výroba jatečné drůbeže tvořila pětinu republikové produkce.

Výroba jatečné drůbeže v kraji v roce 2021 meziročně poklesla o 3,3 % na 48,2 tis. tun živé hmotnosti. Pokles započal po roce 2018, ve kterém dosáhla výroba jatečné drůbeže v kraji maxima a překonala 53 tisíc t ž. hm. Produkce jatečné drůbeže v kraji tvoří téměř pětinu republikového úhrnu. Firmy zaměřující se na drůbežářství v Pardubickém kraji dlouhodobě patří společně s výrobci z Jihomoravského a Středočeského kraje spolu s Prahou k nejvýznamnějším výrobcům jatečné drůbeže v ČR.

Krajské zemědělské podniky patří k nejvýznamnějším producentům konzumních vajec.

Snáška konzumních vajec v zemědělském sektoru Pardubického kraje v průběhu roku 2021 sice proti předchozímu roku poklesla o 6,5 % na 446,4 mil. kusů vajec, přesto tvořila čtvrtinu republikové produkce vajec. Od roku 2011 se celková snáška vajec v kraji zvýšila téměř čtyřikrát. Pardubický kraj patří společně se Středočeským krajem spolu s Prahou k hlavním producentům vajec v ČR.

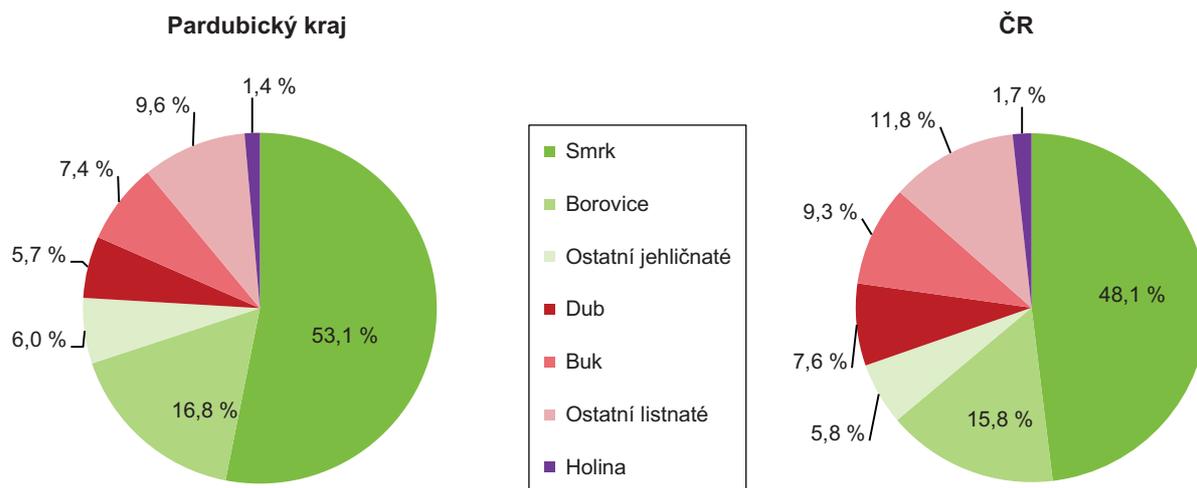
Lesnictví

V lesích Pardubického kraje dominují smrky, borovice a buky.

Podle Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů bylo ke konci roku 2021 v Pardubickém kraji 131,6 tis. ha lesních pozemků a z toho 1,8 tis. ha tvořily holiny. Jehličnaté dřeviny pokrývaly plochu téměř 100 tis. ha. Nejvyšší zastoupení mezi jehličnany má smrk (69,9 tis. ha), borovice (22,1 tis. ha) a modřín (5,8 tis. ha). Listnaté dřeviny v kraji v roce 2021 zabíraly plochu 29,8 tis. ha. Nejčastěji v lesích rosou buky (9,7 tis. ha), duby (7,5 tis. ha) a břízy (3,3 tis. ha).

Graf 3.16 Druhá skladba dřevin lesních porostů v Pardubickém kraji a ČR k 31. 12. 2021

Pramen: ÚHÚL

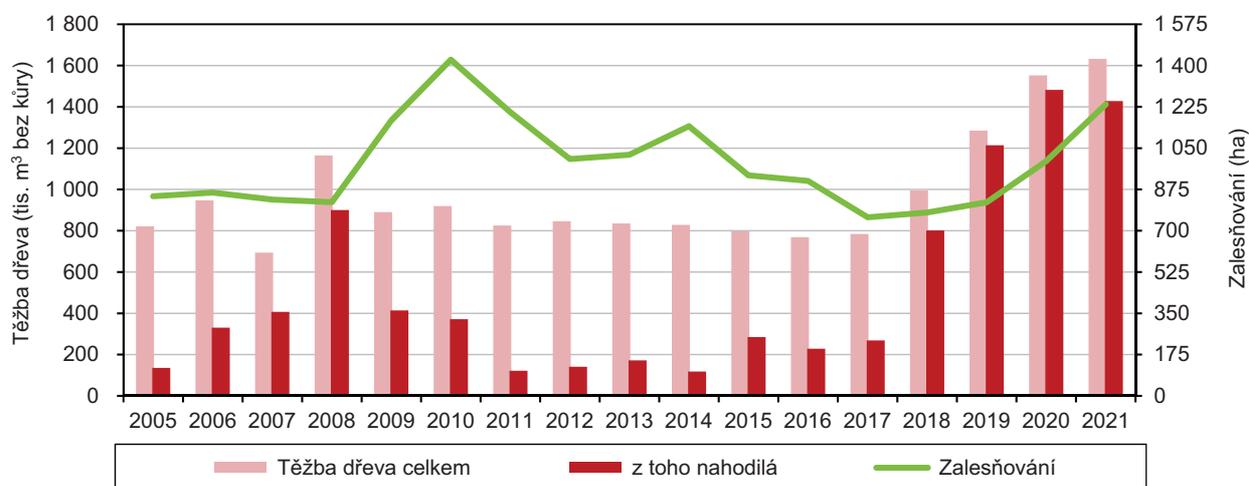

Jehličnany tvoří pátý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání.

Jehličnaté stromy tvoří 77,0 % lesních pozemků (bez holin) v Pardubickém kraji. V mezikrajském srovnání tvoří jehličnany nejvyšší podíl v lesích v Kraji Vysočina (85,8 %), Pardubický kraj zaujímá pátou nejvyšší pozici a nejnižší podíl jehličnanů byl evidován v hlavním městě Praze (30,3 %) a v Jihomoravském kraji (45,6 %). Listnaté stromy reprezentují 23 % lesních pozemků kraje. Nejvyšší podíl tvoří listnáče v hlavním městě Praze (69,7 %) a v lesích Jihomoravského kraje (54,4 %), Pardubický kraj obsadil 4. nejnižší pozici a nejméně listnatých stromů je zastoupeno v lesích Kraje Vysočina (14,2 %).

Graf 3.17 Těžba dřeva a zalesňování v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

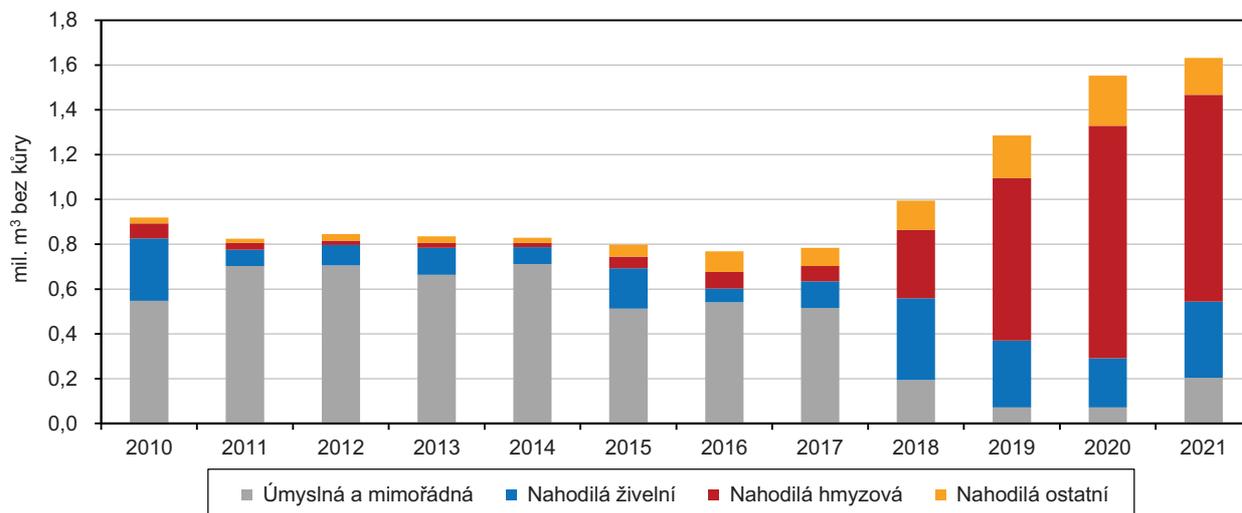

Těžba dřeva dosáhla maximálního objemu, mírně poklesl podíl nahodilé těžby.

Již od roku 2018 roste v Pardubickém kraji i v ČR objem těžby dřeva jako důsledek přetrvávající kůrovcové kalamity a odstraňování polomů po větrných živelních pohromách. Těžba dřeva v roce 2021 v kraji meziročně vzrostla o 5,1 % na 1 631,7 tis. m³ b. k. a dosáhla maxima od roku 2005. Na rozdíl od ČR, kde se těžba meziročně snížila o 15,4 %. Podíl nahodilé těžby se po letech růstu, které byly spojené s polomy a s kůrovcovou kalamitou, mírně snížil na krajské i republikové úrovni (87,5 % resp. 86,9 %).

Graf 3.18 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

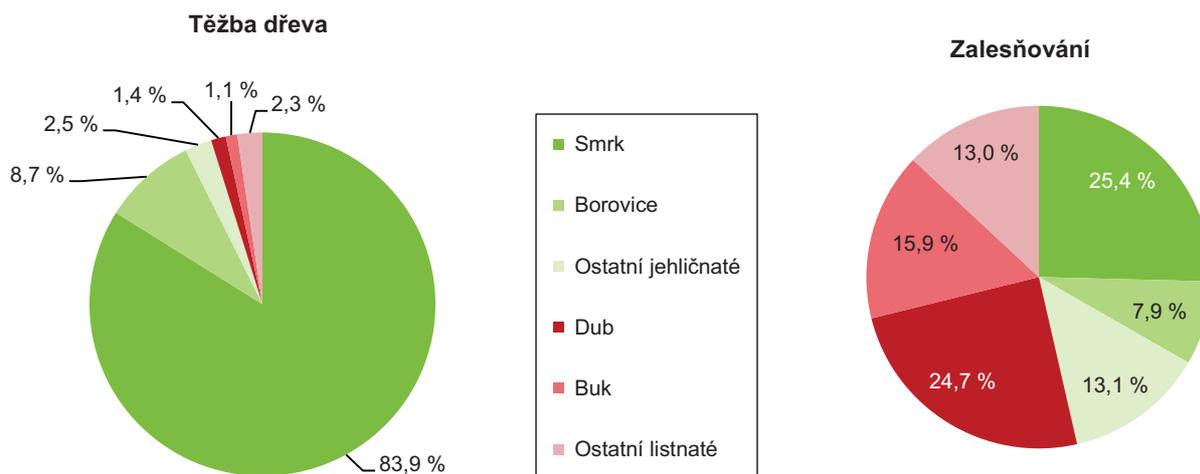

Těžba jehličnanů se zvýšila o 4,5 %, těžba listnatých dřevin meziročně vzrostla o pětinu.

Těžba dřeva se týká převážně jehličnatých dřevin. V kraji tvořily jehličnany 95,2% podíl z celkové těžby dřeva (94,9 % v ČR). Proti roku 2020 se těžba jehličnanů v kraji zvýšila o 4,5 %, na republikové úrovni došlo k poklesu o 16,7 %. Těžba listnatých dřevin v kraji proti předchozímu roku vzrostla o 12,6 tis. m³ (+19,1 %) a do budoucna je očekáváno vyšší zastoupení listnatých dřevin na celkové těžbě dřeva.

Graf 3.19 Těžba dřeva a zalesňování podle dřevin v Pardubickém kraji v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

Pozn.: těžba v m³ bez kůry, zalesňování v ha

Na nově zalesňovaných lesních pozemcích převládají listnaté dřeviny.

Na lesních pozemcích Pardubického kraje se nově zalesňovaná plocha meziročně zvýšila o čtvrtinu na 1 236 ha, v ČR se výměra zalesňování rozšířila o 20,8 %. Listnaté dřeviny byly v kraji použity na 53,6 % zalesňované plochy (52,1 % v ČR).

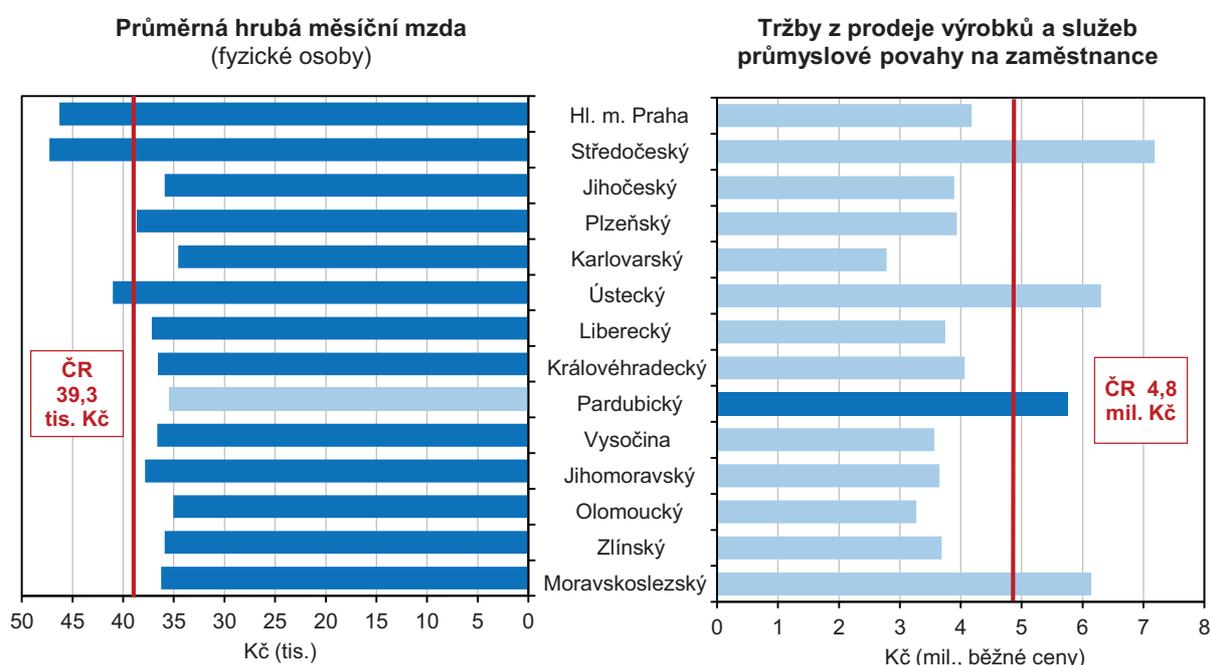
Průmysl

Počet zaměstnanců v průmyslu v kraji nadále klesal; mzdy ve velkých průmyslových podnicích v kraji rostly pomaleji než v celé ČR.

V roce 2021 mělo v Pardubickém kraji své sídlo 137 průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci, což je o 3 podniky méně než v předchozím roce. Po období zřetelného růstu počtu zaměstnanců této kategorie podniků v letech 2014 až 2018 se v roce 2019 jejich počet v kraji meziročně snížil o 543 osob. Následoval pokles o 1 089 zaměstnanců v roce 2020 a snížení o 311 zaměstnanců v roce 2021, tj. o 0,6 % při celorepublikovém poklesu o 1,3 %. Průměrná hrubá měsíční mzda v podnicích se sídlem v kraji během roku 2021 vzrostla o 4,5 % (v celé ČR o 5,4 %) a částka 35 445 Kč představovala 90,3 % úrovně průměrné republikové mzdy v průmyslu; mezi kraji ČR byla 3. nejnižší (o dvě pozice horší umístění než v předchozím roce). Meziroční procentní nárůst mezd ve velkých průmyslových podnicích v kraji byl o 2 procentní body rychlejší než v roce předchozím, avšak podprůměrný ve srovnání s lety 2016 až 2019.

Graf 3.20 Mzdy a tržby v průmyslu v krajích v roce 2021*)

Zdroj: ČSÚ

*) podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

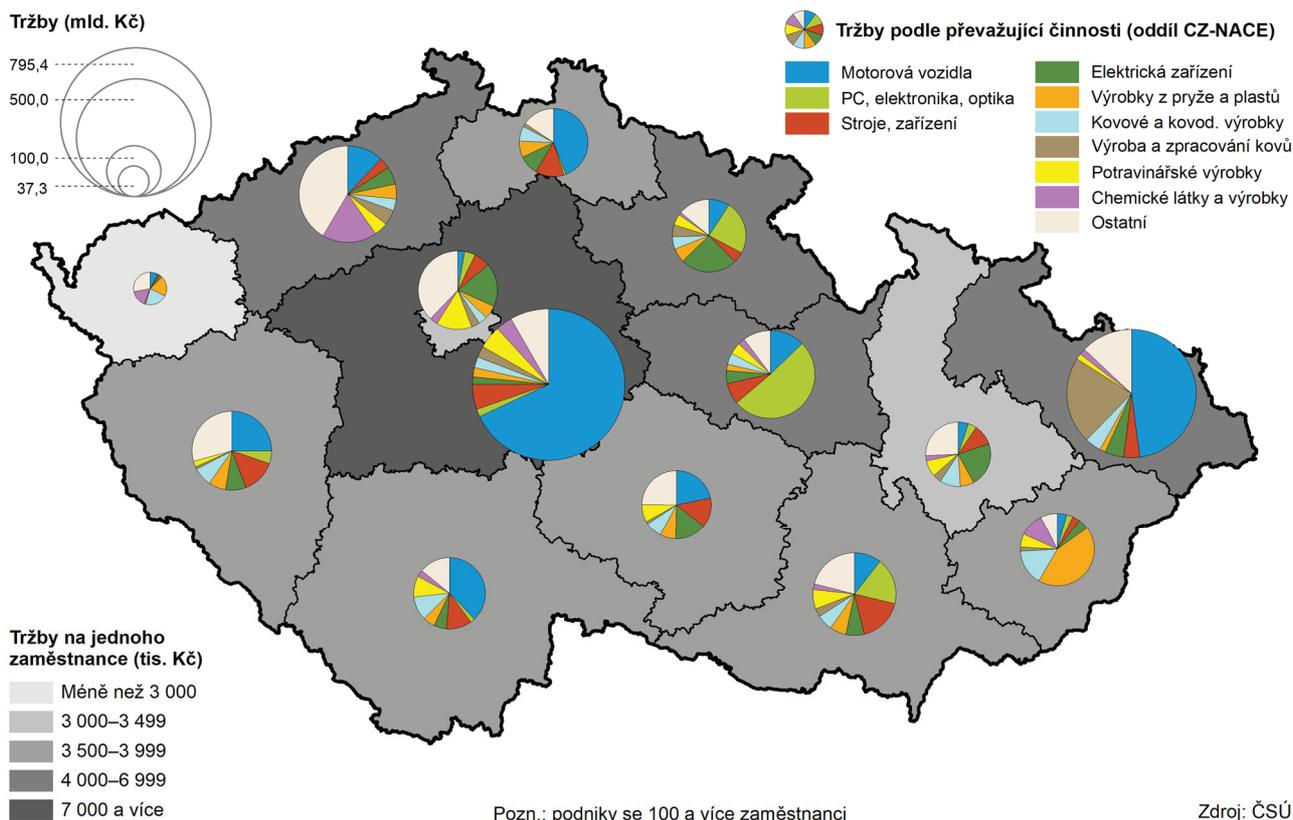
Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v kraji po čtyřech letech růstu meziročně klesly o 0,6 %.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v podnicích se 100 a více zaměstnanci po čtyřech letech růstu v kraji v roce 2021 meziročně klesly o 0,6 % při celorepublikovém nárůstu o 10,5 % (tržby přitom spolu s Pardubickým krajem klesly pouze v Praze). Objem tržeb v přepočtu na zaměstnance patří v kraji dlouhodobě k nejvyšším v mezikrajském srovnání, od roku 2010 se nacházely na druhé až třetí pozici, v roce 2021 byly čtvrté nejvyšší za Středočeským, Ústeckým a Moravskoslezským krajem. Dominantní postavení má v kraji nadále výroba elektroniky a výpočetní techniky – z celkových tržeb podniků zpracovatelského průmyslu tvoří více než polovinu.

Podíl tržeb z přímého vývozu se v kraji snížil.

Tržby z přímého vývozu se na celkových tržbách z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v podnicích se sídlem v kraji v roce 2021 podílely 65,5 %. Mezi kraji šlo o šestou nejvyšší hodnotu (v roce 2020 kraji patřila 2. příčka). V porovnání s rokem 2020 klesl tento podíl o 3,4 procentního bodu (v sedmi krajích byl přitom zaznamenán růst), celorepublikový průměr byl překročen o 4,4 p. b. (nejméně od roku 2011). Mezi podniky zpracovatelského průmyslu v kraji má nejvyšší podíl tržeb za přímý vývoz výroba elektrických zařízení (92 %), výroba strojů a zařízení (84 %) či chemická výroba (82 %). Naproti tomu v potravinářských podnicích tvoří přímý vývoz pouze 15% podíl.

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2021

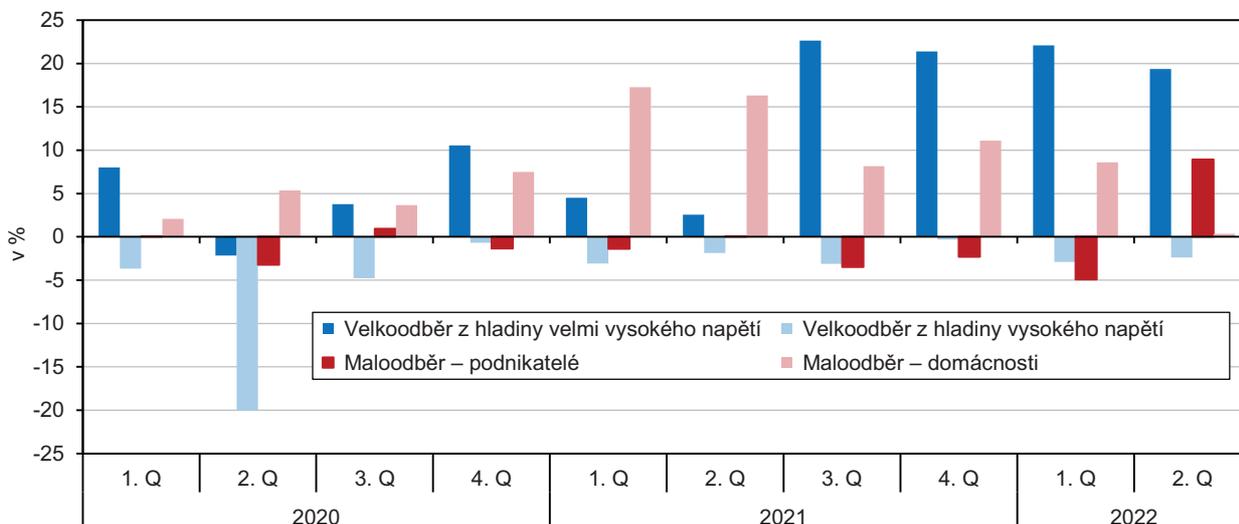
Energetika

Výroba elektřiny v kraji se v roce 2021 vrátila na úroveň roku 2019.

V roce 2021 bylo v Pardubickém kraji vyrobeno celkem 5 700 GWh elektrické energie, což je o 35 % více než v roce 2020. Výroba elektřiny v kraji se tak vrátila na úroveň roku 2019. Zvýšila se především výroba v parních elektrárnách (o 41 %), které se na celkové výrobě elektřiny v kraji podílejí rozhodující měrou (91 %). Výroba elektřiny z vodních elektráren v roce 2021 v kraji meziročně klesla o 13 %. Produkce větrných elektráren se téměř nezměnila (pokles o 0,4 %) a fotovoltaické elektrárny v kraji vyprodukovaly meziročně téměř o 5 % elektřiny méně.

Graf 3.21 Změna spotřeby elektřiny v Pardubickém kraji oproti čtvrtletím roku 2019

Pramen: Energetický regulační úřad (čtvrtletní zprávy o provozu elektrizační soustavy)

Spotřeba elektřiny vzrostla největší měrou za posledních sedm let.

V kraji se v roce 2021 spotřebovalo 2 569 GWh elektřiny (netto), tj. nejvíce od roku 2015. Meziročně vzrostla čistá spotřeba elektřiny v kraji o 5,7 % při celorepublikovém růstu o 4,6 % (nárůst spotřeby přitom nastal ve všech krajích). V porovnání s rokem 2020 byl v kraji zaznamenán přírůstek spotřeby elektřiny ve všech měsících s výjimkou října, nejvyšší růst nastal v měsíci dubnu (o 22,0 %) a v květnu (o 15,7 %), tedy v měsících, kdy došlo v roce 2020 k nejvýraznějšímu utlumení ekonomiky v souvislosti s pandemií covid-19. Další vývoj ve spotřebě energií bude záviset na jejich ceně a dostupnosti a přijatých opatřeních ve vazbě na energetickou krizi 2022.

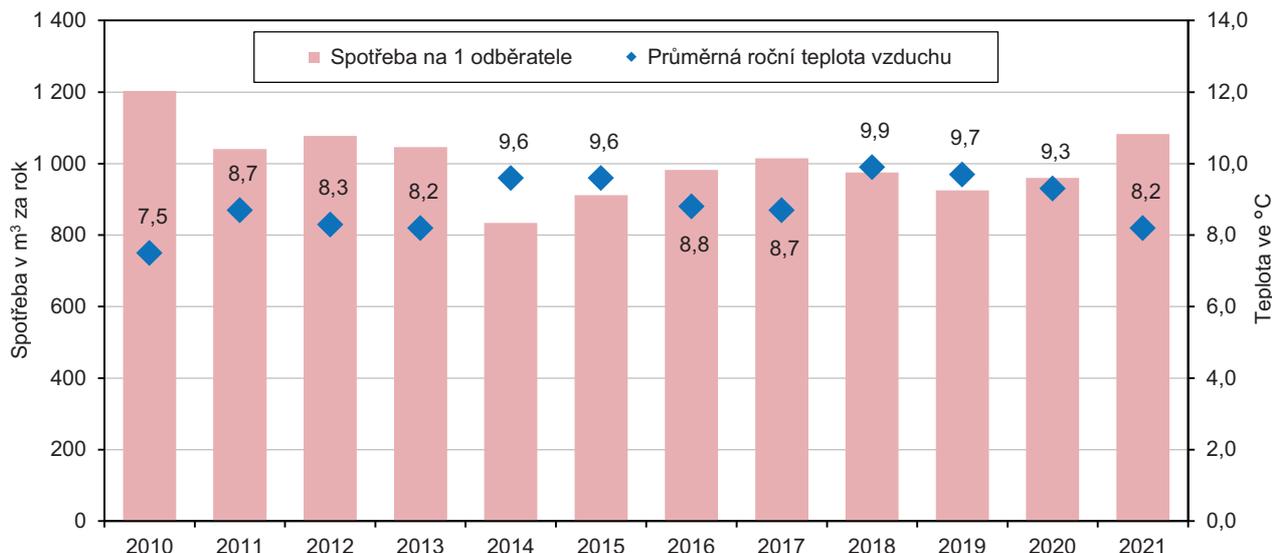
Na celkové spotřebě elektřiny se největší měrou v kraji podílí průmysl (v roce 2021 přibližně 40 %), následují domácnosti (s 32 %) a odvětví obchodu vč. služeb, školství a zdravotnictví (s téměř 19 %). Na výrazný nárůst spotřeby elektřiny v domácnostech v letech 2020 a 2021 měla vliv vládní opatření proti pandemii (práce z domova, uzavření škol, provozoven služeb apod.). Spotřeba elektřiny v domácnostech v kraji v roce 2021 meziročně vzrostla o 8,5 % při 8,1% celorepublikovém růstu.

Celková spotřeba zemního plynu v kraji meziročně vzrostla, a to zejména díky nárůstu spotřeby v domácnostech.

V Pardubickém kraji se v roce 2021 spotřebovalo 397 mil. m³ zemního plynu, což je v přepočtu 4 240 GWh. Meziročně vzrostla spotřeba plynu v kraji o 7,0 % při 8,8% celorepublikovém navýšení (pokles byl zaznamenán pouze v Ústeckém kraji). Největší měrou se v roce 2021 v kraji zvýšila spotřeba zemního plynu v domácnostech (o 12,5 %), následovali (s 9,0% růstem) střední odběratelé, maloodběratelé (s 8,6 %) a relativně nejméně spotřeba vzrostla mezi velkoodběrateli (o 1,2 %).

Graf 3.22 Roční spotřeba zemního plynu v domácnostech a průměrná teplota vzduchu v Pardubickém kraji

Pramen: Energetický regulační úřad

Spotřeba elektřiny v domácnostech podléhá ve srovnání se spotřebou plynu menším sezónním výkyvům.

Změny spotřeby plynu ve skupině domácností bezprostředně souvisejí také s klimatickými podmínkami v jednotlivých měsících a letech. Teplotně podprůměrný rok 2021 se odrazil ve zvýšené spotřebě zemního plynu k vytápění. V lednu, únoru a prosinci se v posledních letech měsíční spotřeba zemního plynu v domácnostech pohybovala mezi 14 a 18 % ročního úhrnu, v letních měsících, kdy se plyn v domácnostech využívá pouze k vaření a v části domácností k ohřevu teplé vody, se jednotlivé měsíce na roční spotřebě plynu podílejí méně než dvěma procenty. Sezonnost ve spotřebě elektřiny je ve srovnání se spotřebou zemního plynu poměrně malá. Podíl jednotlivých měsíců se v roce 2021 pohyboval od necelých 6 % v červnu a v červenci po 11,5 % ročního úhrnu spotřeby elektřiny v domácnostech v lednu.

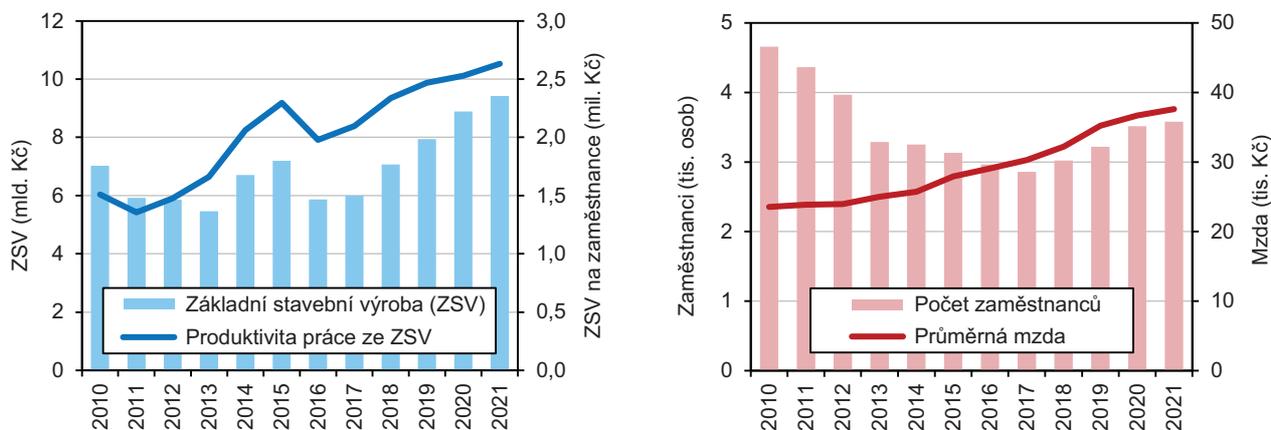
Stavebnictví

Po dlouhodobém poklesu se počet stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci v kraji mírně zvyšuje.

V letech 2020 a 2021 mělo na území kraje sídlo 28 stavebních podniků s 50 a více zaměstnanci. Zatímco ve srovnání s bezprostředně předcházejícím obdobím se počet těchto podniků se sídlem v kraji mírně zvýšil (oproti stavu v letech 2017 a 2018 o 4 podniky), z dlouhodobějšího hlediska registrujeme spíše úbytek těchto podniků v kraji. Také počet zaměstnanců stavebních podniků se sídlem v kraji se po několikaletém poklesu mírně zvyšoval až v posledních letech, od roku 2017 v kraji přibýlo více než sedm set těchto pracovníků. Ve stavebních podnicích se sídlem v Pardubickém kraji si tak v roce 2021 vydělávalo téměř 3,6 tisíce zaměstnanců, přičemž jejich průměrná hrubá měsíční mzda činila 37 610 Kč. Tato částka byla stejně jako v předchozích letech pod celorepublikovým průměrem (šestá nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání), přičemž její poslední meziroční růst činil 2,5 %.

Graf 3.23 Stavebnictví v Pardubickém kraji – podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

Zdroj: ČSÚ

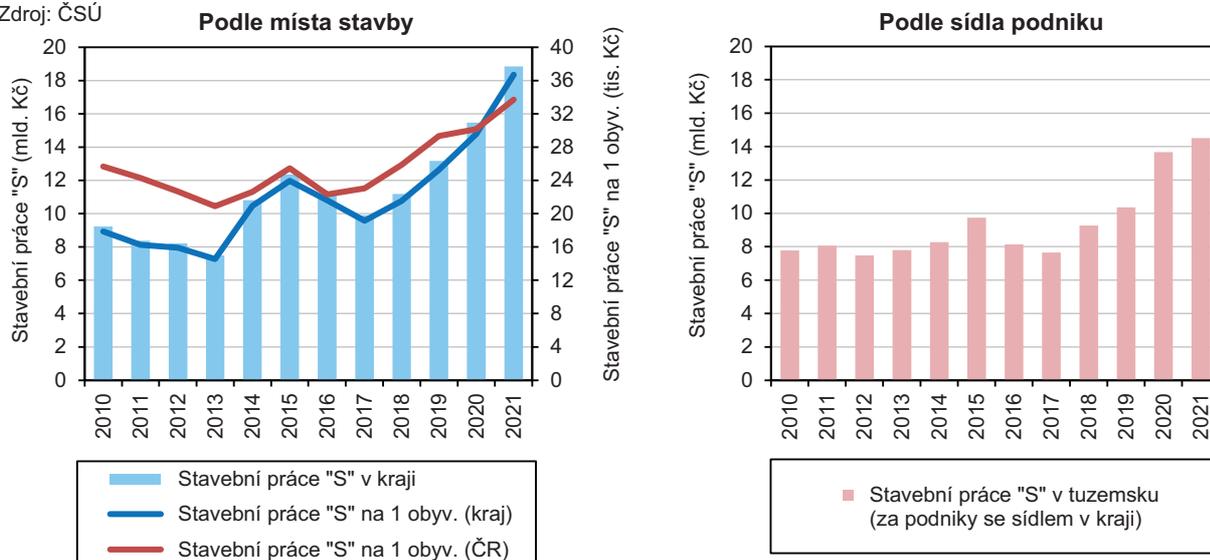

Objem ZSV podniků s 50 a více zaměstnanci se sídlem kraji i produktivita práce dosáhla v roce 2021 maximálních hodnot v dlouhodobém pohledu.

Základní stavební výroba (ZSV) dosáhla v kraji v roce 2021 hodnoty 9,4 ml. Kč v běžných cenách (nejvíce v dlouhodobém pohledu) a ve srovnání s rokem 2020 byla o 6,0 % vyšší (třetí nejvyšší nárůst mezi kraji, přičemž v šesti krajích došlo k poklesu). Zatímco v případě inženýrského stavitelství nedosahoval meziroční růst ZSV v kraji ani celá tři procenta (2,5 %), v případě pozemního stavitelství byl růst téměř osmiprocentní (7,9 %). Nejen celkový objem, ale i produktivita práce (ZSV na zaměstnance) dosáhla v kraji v roce 2021 dlouhodobého maxima (2,6 mil. Kč znamenalo druhou nejvyšší hodnotu mezi kraji za Hlavním městem Prahou).

Graf 3.24 Stavební práce "S" – podniky s 20 a více zaměstnanci v Pardubickém kraji a ČR

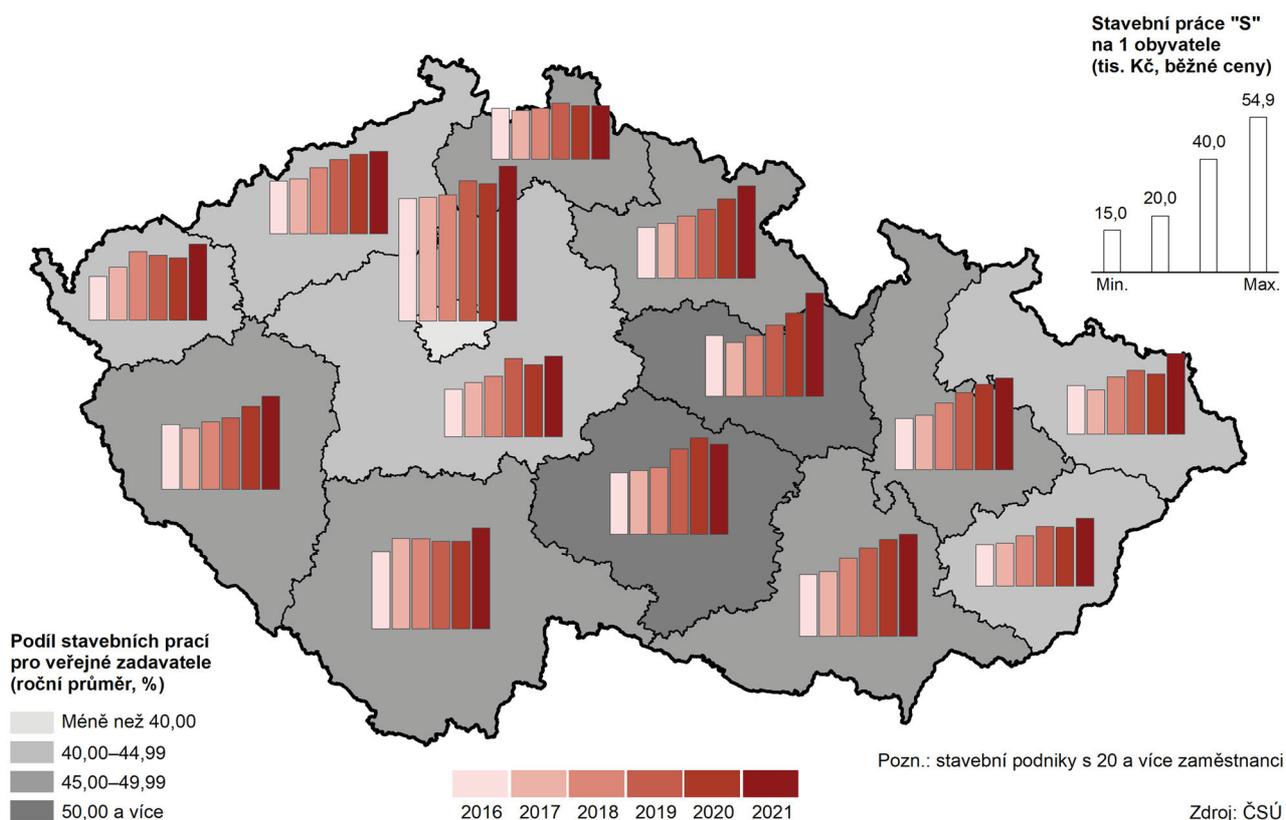
Zdroj: ČSÚ

Objem stavební výroby realizované podniky s 20 a více zaměstnanci na území kraje se mezi lety 2020 až 2021 zvýšil téměř o čtvrtinu.

Dosud byla v textu hodnocena stavební výroba podniků s 50 a více zaměstnanci z hlediska jejich sídla (firmy se sídlem v kraji však mohou stavět i v jiných krajích ČR či v zahraničí). Za podniky s 20 a více zaměstnanci jsou ovšem některá data dostupná nejen podle sídla podniku, ale také podle místa stavby (bez ohledu na sídlo firem). Z hlediska místa stavby realizovaly v roce 2021 stavební podniky s 20 a více zaměstnanci na území kraje stavební práce v hodnotě 18,8 mld. Kč, což bylo přibližně o pětinu více než v předchozím roce (o 21,8 %). K meziročnímu růstu objemu stavebních prací došlo také v dalších 11 krajích, přičemž v Pardubickém kraji evidujeme druhý nejvyšší po Moravskoslezském kraji (ve srovnání s průměrem za celou ČR byl krajský růst o 12,1 procentního bodu vyšší). Z dlouhodobého pohledu znamenala hodnota stavebních prací 18,8 mld. Kč dosud nejvyšší částku dosaženou v kraji.

Stavební práce "S" podle kraje místa stavby v letech 2016 až 2021

Hodnota stavebních prací provedených v kraji v roce 2021 v přepočtu na obyvatele převyšovala republikový průměr.

Na jednoho obyvatele kraje připadaly v roce 2021 stavební práce provedené v kraji v hodnotě 36,7 tis. Kč (tj. z dlouhodobého pohledu nejvyšší částka). Ve srovnání mezi všemi 14 krajů se jednalo o druhou nejvyšší hodnotu (za Hlavním městem Prahou). Tato hodnota tak byla vyšší než celorepublikový průměr (33,7 tis. Kč).

Stavební povolení

Počet vydaných stavebních povolení v kraji byl v roce 2021 nejvyšší za posledních 10 let.

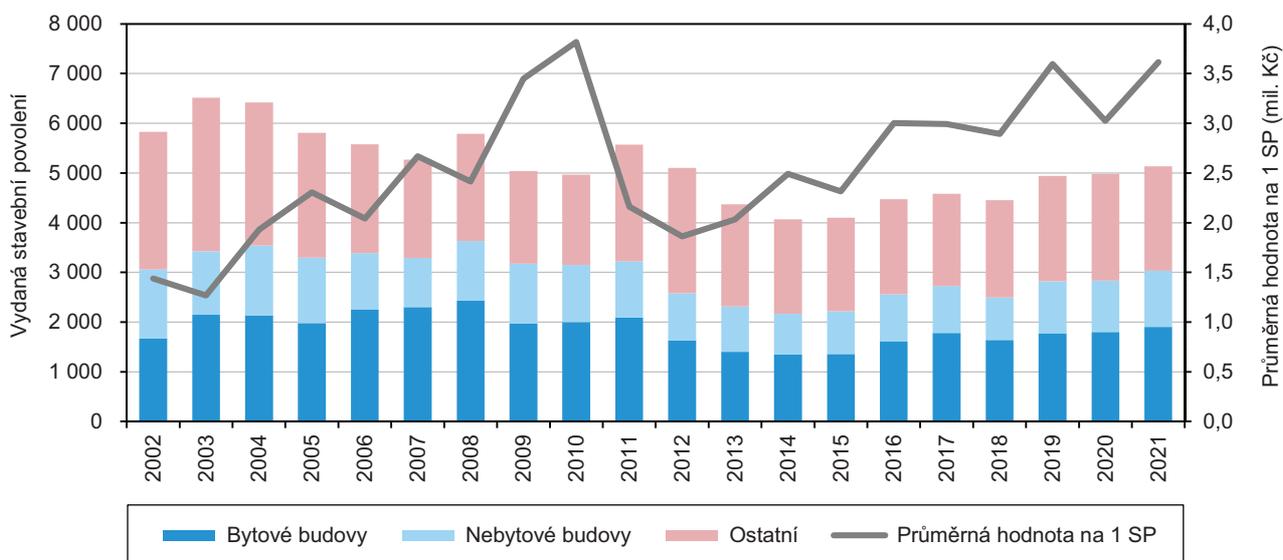
V roce 2021 vydaly stavební úřady v Pardubickém kraji 5 134 stavebních povolení, což bylo nejvíce za posledních 10 let. Ve srovnání s rokem 2020 se počet vydaných stavebních povolení v kraji zvýšil o 3,1 %, tj. o 2,7 procentního bodu méně než na území celé ČR. V rámci Pardubického kraje došlo k meziročnímu nárůstu počtu vydaných povolení v okresech Ústí nad Orlicí a Svitavy (o 13,4 %, respektive o 4,7 %) a k poklesu v okresech Pardubice a Chrudim (o 1,6 %, respektive o 1,3 %).

Největší část vydaných stavebních povolení v kraji připadla v roce 2021 na inženýrské stavby.

V Hlavním městě Praze, Jihomoravském, Olomouckém a Ústeckém kraji měly ve struktuře vydaných stavebních povolení podle druhu stavby za rok 2021 největší zastoupení bytové budovy. Ve všech ostatních krajích (včetně Pardubického kraje) připadala největší část vydaných stavebních povolení na inženýrské stavby (např. mosty, komunikace, dráhy, podzemní stavby nebo trubní a elektrická vedení). Ty se v Pardubickém kraji podílely na všech vydaných stavebních povoleních 40,9 %. Stavební povolení na bytové budovy tvořily 37,1 % ze všech vydaných stavebních povolení v kraji a stavební povolení na nebytové budovy 22,0 %.

Graf 3.25 Vydaná stavební povolení v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

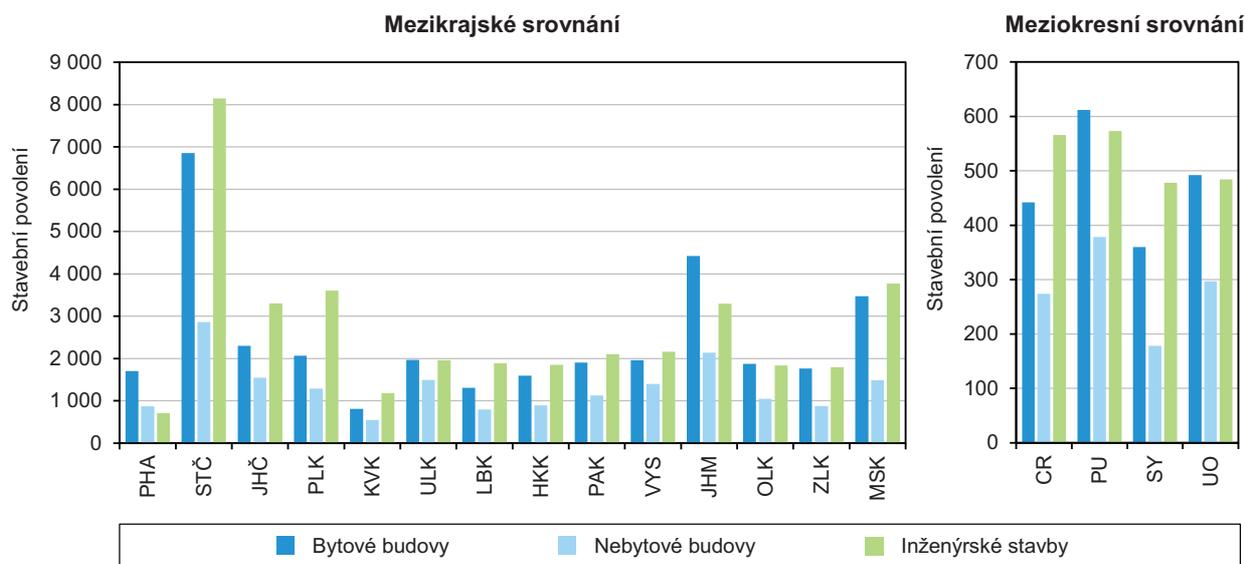

V okresech Pardubice a Ústí nad Orlicí připadla v roce 2021 největší část vydaných stavebních povolení na bytové budovy.

Území kraje ovšem v rámci struktury vydaných stavebních povolení podle druhu stavby netvořilo jeden homogenní celek. Zatímco v okresech Pardubice a Ústí nad Orlicí měly mezi vydanými stavebními povoleními v roce 2021 největší zastoupení bytové budovy, v okresech Svitavy a Chrudim byly nejvíce zastoupeny inženýrské stavby.

Graf 3.26 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

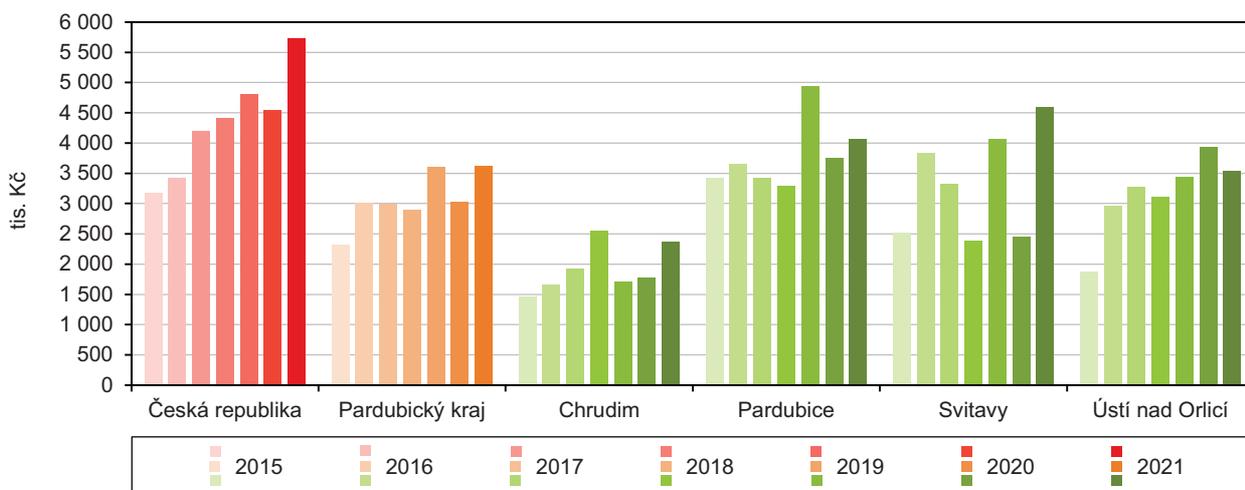

Orientační hodnota povolených staveb v kraji byla v roce 2021 druhá nejvyšší za uplynulých 25 let.

Orientační hodnota staveb, na které byla vydána stavební povolení, a která představuje odhad celkových nákladů staveb včetně technologie vynaložené na přípravu, realizaci a uvedení stavby do provozu (nejedná se o konečné náklady stavby), dosáhla v Pardubickém kraji v roce 2021 výše 18,6 mld. Kč. Šlo o druhou nejvyšší hodnotu za uplynulých 25 let (maxima 19,0 mld. Kč bylo dosaženo v roce 2010). Ve srovnání s rokem 2020 se orientační hodnota povolených staveb v kraji zvýšila o 23,2 % (o 3,5 mld. Kč), a to především díky výraznému růstu v okrese Svitavy (o 96,8 %). V rámci mezikrajského srovnání evidujeme meziroční pokles celkové orientační hodnoty povolených staveb pouze Ústeckém kraji, kde se tato hodnota meziročně snížila o 22,6 %. Naopak k nejvyššímu růstu došlo v Hlavním městě Praze (o 155,9 %). Nárůst v Pardubickém kraji byl o 10,6 procentního bodu nižší než na území celé České republiky a zároveň sedmý nejvyšší v mezikrajském srovnání.

Graf 3.27 Průměrná hodnota na jedno stavební povolení v ČR, Pardubickém kraji a jeho okresech

Zdroj: ČSÚ

Průměrná hodnota na jedno vydané stavební povolení v kraji dosáhla v roce 2021 výše 3,6 mil. Kč a byla o 19,5 % vyšší než v předchozím roce.

V roce 2021 bylo v Pardubickém kraji dosaženo nejvyšší průměrné hodnoty na jedno vydané stavební povolení od roku 2011. Tato hodnota dosahovala výše 3,6 mil. Kč a byla osmá nejvyšší mezi kraji. Na průměrnou hodnotu za celou ČR tak tato hodnota nedosáhla, byla o 2,1 mil. Kč nižší. Ve srovnání s předchozím rokem se průměrná hodnota na jedno vydané stavební povolení v kraji zvýšila o 19,5 %, tj. o 0,6 mil. Kč.

Chrudimsko mělo v roce 2021 osmou nejnižší průměrnou hodnotu na jedno vydané stavební povolení mezi všemi 77 okresy v ČR.

Dlouhodobě vysoké průměrné hodnoty na jedno stavební povolení má v rámci kraje okres Pardubice. V krajském meziokresním žebříčku se Pardubice v roce 2021 zařadilo s hodnotou 4,1 mil. Kč na druhé místo za okres Svitavy (4,6 mil. Kč). V letech 2017 až 2019 se okres Pardubice v tomto žebříčku umístil na prvním místě a v roce 2020 na druhém místě. Naopak nízké průměrné hodnoty na jedno vydané stavební povolení má v dlouhodobém pohledu v rámci kraje Chrudimsko. V roce 2021 obsadil tento region s hodnotou 2,4 mil. Kč osmou nejnižší příčku mezi všemi 77 okresy v ČR (vč. Prahy) a zároveň nejnižší příčku mezi okresy kraje. V roce 2019 mělo Chrudimsko dokonce čtvrtou nejnižší hodnotu mezi všemi 77 okresy v ČR a v roce 2020 šestou nejnižší.

Bytová výstavba

V letech 2016 až 2021 došlo k oživení bytové výstavby. V rámci tohoto období evidujeme nejvíce zahájených bytů v roce 2021 a dokončených v roce 2019.

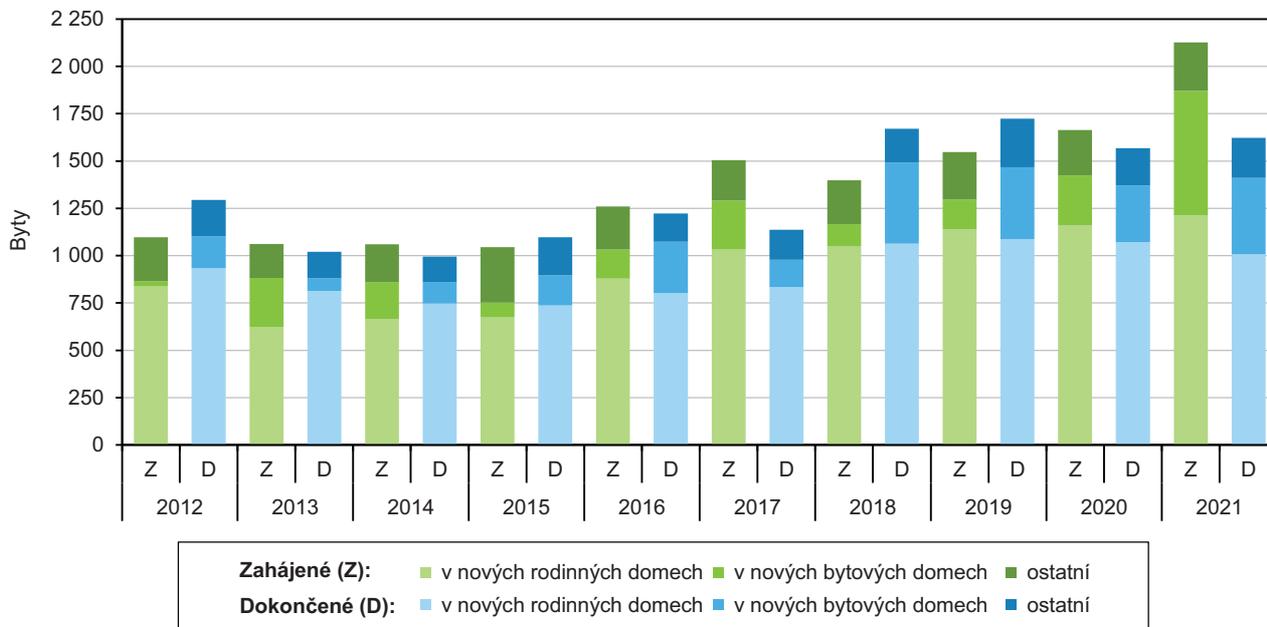
V období od vzniku kraje v roce 2000 byly maximální počty bytů zahajovány v letech 2006 a 2007 (přes 2,2 tis. ročně) a dokončovány v období let 2007 a 2008 (více než 1,8 tis. za rok). Následoval útlum bytové výstavby na minimum zahájených i dokončených bytů v letech 2013 až 2015 (kolem 1,0 tis. ročně, přesto více než dvojnásobný počet oproti historickému minimu z poloviny 90. let minulého století). V letech 2016 až 2021 došlo v kraji v souladu celorepublikovým trendem k oživení bytové výstavby. Zatímco nejvíce zahájených bytů evidujeme v rámci tohoto období v roce 2021, nejvyšší počet dokončených bytů připadá v kraji i celé ČR na rok 2019.

V roce 2021 byla v kraji zahájena výstavba více než dvou tisíc sto bytů. Jejich počet se v kraji meziročně zvýšil více než o čtvrtinu.

V průběhu roku 2021 byla v Pardubickém kraji zahájena výstavba 2 126 bytů, což byla třetí nejvyšší roční hodnota za dobu existence Pardubického kraje (od roku 2000). Ve srovnání s předchozím rokem vzrostl počet zahájených bytů v kraji o 27,8 %, tj. o 462 bytů (čtvrtý nejvyšší procentuální nárůst mezi všemi 14 kraji ČR při meziročním poklesu ve dvou krajích). Stejně jako v předchozích letech spadala většina ze zahájené bytové výstavby v kraji do kategorie nové výstavby (88,5 % v roce 2021), zbývající část pak patřila ke změně již dokončených staveb (11,5 %).

Graf 3.28 Bytová výstavba v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet dokončených bytů v kraji se mezi lety 2020 až 2021 zvýšil o 3,4 %. Většina z dokončených bytů v kraji spadala mezi novou bytovou výstavbu.

Počet dokončených bytů se v Pardubickém kraji meziročně zvýšil o 3,4 % na celkem 1 622 bytů v roce 2021 (nejnižší meziroční růst mezi kraji při současném poklesu bytové výstavby v šesti krajích). Tento počet dokončených bytů byl šestý nejvyšší za dobu existence Pardubického kraje. Zatímco většina z těchto 1 622 bytů patřila do kategorie nové bytové výstavby (87,3 %), pouze 12,7 % dokončených bytů v kraji spadalo mezi změnu již dokončených staveb.

Nejčastěji se v kraji staví byty v nových rodinných domech.

Ve struktuře bytové výstavby mají v kraji dlouhodobě nadpoloviční zastoupení byty v nových rodinných domech (v případě zahájených bytů trvale od roku 2010, u dokončených bytů trvale od roku 2008). V úhrnu za posledních deset let se byty v nových rodinných domech na zahájené bytové výstavbě v kraji podílely 67,4 % (spolu s Moravskoslezským krajem druhý nejvyšší podíl mezi kraji při hodnotách od 10,4 % v Praze po 73,9 % ve Středočeském kraji) a na dokončených bytech 68,1 % (sedmý nejvyšší podíl mezi kraji při maximu 74,1 % ve Středočeském kraji a minimu 11,5 % v Praze). Mezi okresy v kraji byl v úhrnu od roku 2012 zaznamenán nejvyšší podíl zahájených i dokončených bytů v nových rodinných domech na Svitavsku (68,6 %, respektive 78,2 %). Naopak nejnižší zastoupení měly byty v nových rodinných domech mezi zahájenými byty na Chrudimsku (65,6 %) a mezi dokončenými byty na Pardubicku (64,2 %).

Ve srovnání s republikovým průměrem měl kraj v roce 2021 výrazně vyšší zastoupení dokončených bytů vytápěných uhlím.

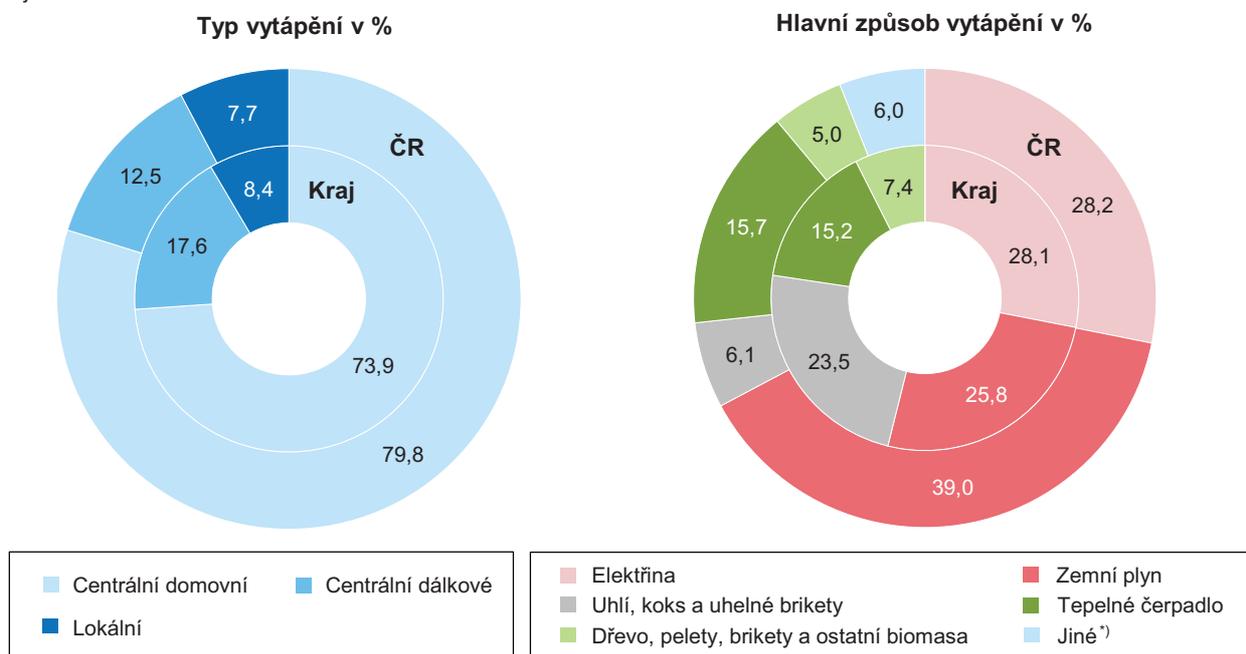
Podle hlavního způsobu vytápění můžeme dokončené byty v Pardubickém kraji rozdělit na byty vytápěné elektřinou (28,1 % ze všech dokončených bytů v roce 2021), zemním plynem (25,8 %), uhlím (23,5 %), tepelným čerpadlem (15,2 %) a dřevem, dřevěnými briketami, dřevěnými a rostlinnými peletami a ostatní biomasou (7,4 %). Oproti celorepublikové struktuře měl kraj v roce 2021 nižší podíl dokončených bytů, jejichž hlavním zdrojem energie k vytápění je zemní plyn (o 13,3 procentního bodu)

a naopak vyšší zastoupení bytů vytápěných uhlím (o 17,4 procentního bodu). Celkem 6,0 % dokončených bytů v ČR pak mělo jiný hlavní zdroj energie, respektive druh paliva používaný k vytápění (v roce 2021 nebyly tyto byty v kraji zastoupeny).

Graf 3.29 Dokončené byty podle typu a hlavního způsobu vytápění v roce 2021

Zdroj: ČSÚ

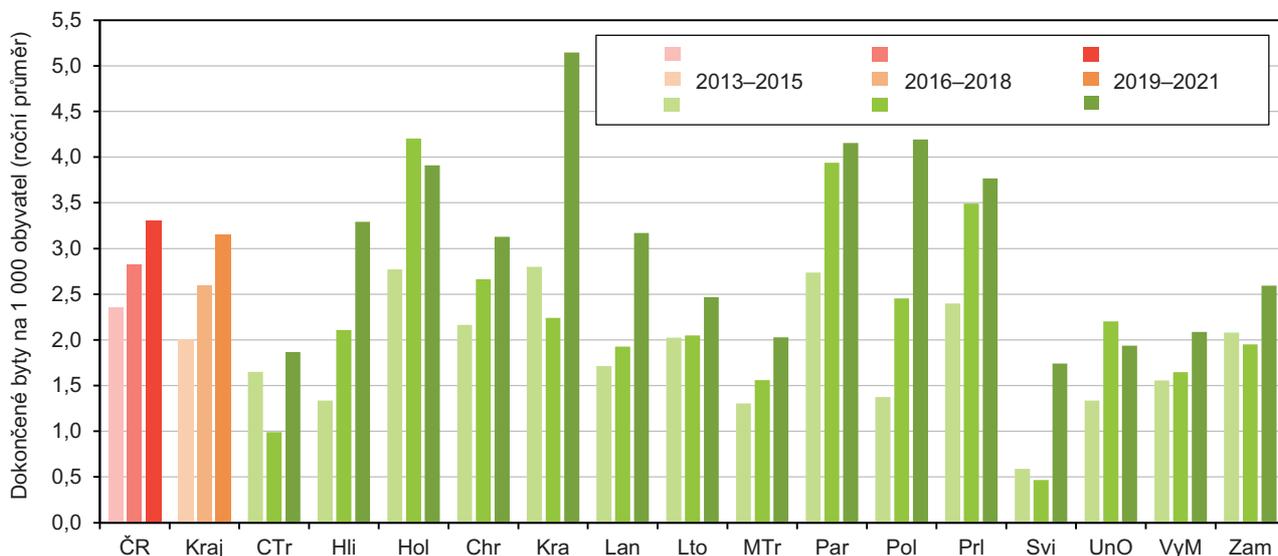
^{*)} zahrnuje například kapalná paliva, solární kolektory nebo byty, které mají centrální dálkové vytápění a jejich majitel neuvědíl, čím jsou vytápěny

Počtem zahájených i dokončených bytů na tisíc obyvatel se Pardubický kraj pohyboval uprostřed mezikrajského žebříčku.

Intenzitou bytové výstavby se Pardubický kraj zařadil v letech 2019 až 2021 průměrnou roční hodnotou 3,43 zahájených bytů na tis. obyvatel na 8. místo mezikrajského žebříčku a počtem 3,15 dokončených bytů na tis. obyvatel na 7. místo mezi kraji. Zatímco vysoká intenzita bytové výstavby charakterizovala v tomto období zejména Prahu a Středočeský kraj (5,22 zahájených bytů na tis. obyvatel v Praze, respektive 4,88 dokončených bytů na tis. obyvatel ve Středočeském kraji, tj. v obou případech nejvíce v mezikrajském srovnání), nízká intenzita bytové výstavby byla typická zejména pro Ústecký kraj. Ten měl v letech 2019 až 2021 nejnižší počet zahájených i dokončených bytů na tisíc obyvatel (1,84, respektive 1,54).

Graf 3.30 Dokončené byty ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje

Zdroj: ČSÚ

V posledních letech došlo k zintenzivnění bytové výstavby na Králicku a Poličsku.

V rámci podrobnějšího územního členění kraje na správní obvody ORP zjišťujeme vysokou intenzitu bytové výstavby zejména na Králicku a Poličsku (5,15, respektive 4,19 dokončených bytů na tis. obyvatel v průměru let 2019 až 2021) a dále také na Pardubicku a Holicku (4,15, respektive 3,91 dokončených bytů na tis. obyvatel v průměru let 2019 až 2021). Zatímco v prvních dvou jmenovaných správních obvodech (SO ORP Králíky a SO ORP Polička) došlo v posledních letech k výraznému zintenzivnění bytové výstavby, Holicko a Pardubicko patří v tomto směru mezi premianty dlouhodobě. V průměru let 2016 až 2018 evidujeme nejvyšší hodnotu mezi všemi správními obvody v kraji právě na Holicku (4,20 dokončených bytů na tis. obyv.) a druhou nejvyšší hodnotu na Pardubicku (3,94 dokončených bytů na tis. obyv.).

Dlouhodobě nízkou intenzitu bytové výstavby v kraji mají správní obvody ORP Svitavy, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí a Moravská Třebová.

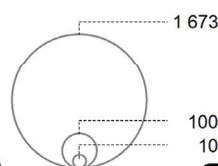
Dlouhodobě nízkou intenzitu bytové výstavby mělo mezi správními obvody ORP v kraji Svitavsko, Českořebovsko, Orlickoústecko a Moravskotřebovsko. Nejnižší intenzitu bytové výstavby mělo z těchto správních obvodů Svitavsko, kde bylo v průměru let 2019 až 2021 dokončeno 1,74 bytu na tis. obyvatel. Dále následovaly správní obvody ORP Česká Třebová a Ústí nad Orlicí (1,87, respektive 1,94 dokončených bytů na tis. obyvatel), čtvrtá nejnižší intenzita bytové výstavby byla zaznamenána na Moravskotřebovsku (2,03 dokončených bytů na tis. obyvatel).

Bytová výstavba v obcích Pardubického kraje v letech 2016 až 2021

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel k 31. 12. 2021

- Méně než 5 000
- 5 000–9 999
- 10 000–19 999
- 20 000–49 999
- 50 000–99 999

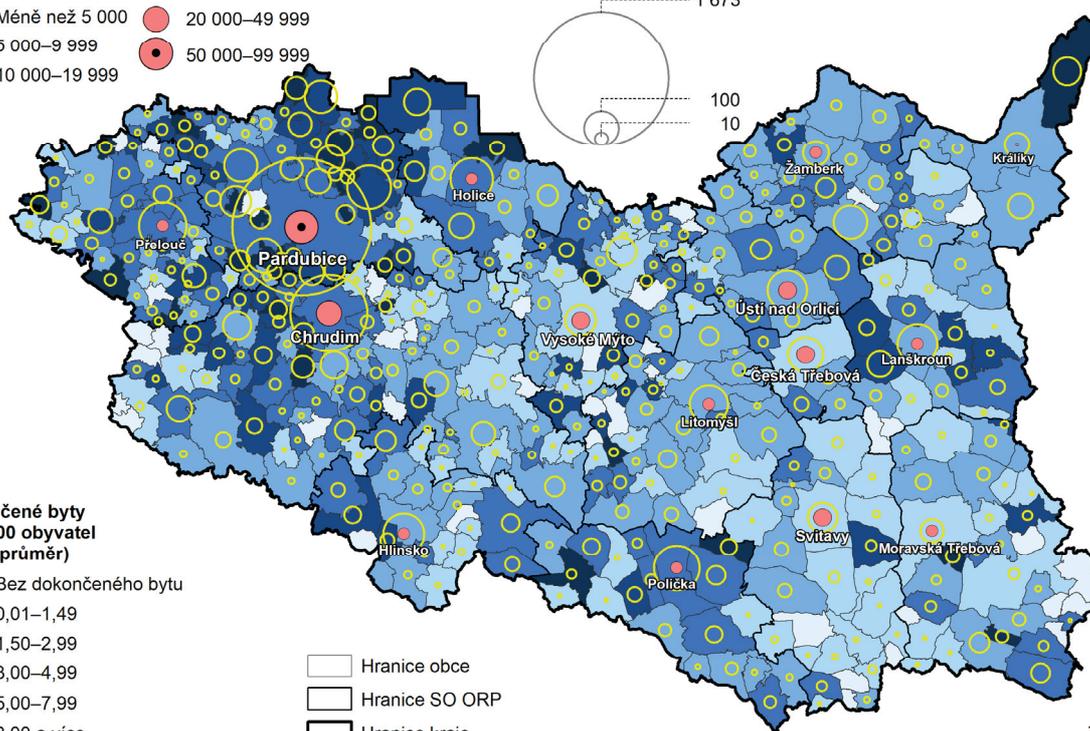
Dokončené byty celkem

Dokončené byty na 1 000 obyvatel (roční průměr)

- Bez dokončeného bytu
- 0,01–1,49
- 1,50–2,99
- 3,00–4,99
- 5,00–7,99
- 8,00 a více

- Hranice obce
- Hranice SO ORP
- Hranice kraje

Zdroj: ČSÚ

Mezi správními obvody ORP bylo v posledních šesti letech dokončeno nejvíce bytů na Pardubicku, nejméně na Českořebovsku.

V absolutním vyjádření bylo mezi správními obvody ORP v kraji v úhrnu let 2016 až 2021 dokončeno nejvíce bytů v SO ORP Pardubice (celkem 3 146 bytů, z toho 55,8 % v nových rodinných domech), poté se značným odstupem následoval SO ORP Chrudim (1 445 bytů, z toho 62,4 % v nových RD). Na samotné město Pardubice připadalo v tomto období 1 673 dokončených bytů, z nichž 25,4 % bylo dokončeno v nových rodinných domech. Naopak nejméně bytů se v rámci tohoto období zkolaudovalo ve správním obvodu ORP Česká Třebová (154 bytů, z toho 58,4 % v nových RD). V téměř každé desáté obci Pardubického kraje se pak v úhrnu posledních šesti let nedokončil žádný byt (celkem ve 42 ze 451 obcí kraje).

Doprava

Silniční síť v kraji tvořila 6,5 % dopravních cest ČR, největší část komunikací prochází okresem Chrudim.

Podle údajů Ředitelství silnic a dálnic České republiky¹⁶ činila celková délka pozemních komunikací k 1. 1. 2021 na území Pardubického kraje 3 605,2 km a tvořila 6,5 % republikového úhrnu a byla sedmá nejkratší v regionálním srovnání. Největší část komunikací kraje procházela okresem Chrudim, a to 27,6 % (995,8 km silnic). Území okresu Svitavy protínalo 25,5 % silnic (917,8 km), okres Ústí nad Orlicí 24,8 % (894,3 km) a okresem Pardubice procházelo 22,1 % komunikací kraje (797,3 km).

Téměř dvě třetiny silnic v kraji jsou silnice III. třídy sloužící k propojení obcí.

Ve struktuře silniční sítě kraje z 61,1 % převažovaly silnice III. třídy (2 203,8 km), které slouží především k propojení obcí. Nejvyšší podíl komunikací tohoto typu je evidován v okrese Chrudim (65,5 %, tj. 652,2 km). Ke spojení okresů jsou určeny zejména silnice II. třídy, ty v roce 2021 tvořily 25,8 % (929,1 km) veškerých komunikací v kraji a nejvyšší podíl tvoří v okrese Ústí nad Orlicí (30,1 % ze všech silnic okresu, tj. 269,4 km). Pro dálkovou a mezinárodní dopravu slouží především silnice I. třídy; jejich podíl v kraji dosáhl 12,4 % (446,3 km), přitom v okrese Ústí nad Orlicí tvořily nejvyšší podíl (14,2%) silniční sítě (127,0 km). Ve struktuře komunikací kraje nechybí ani dálnice. Dálnice D11, označená jako dálnice I. třídy, měřila na území kraje 9,2 km a celou délkou prochází pardubickým okresem. Dálnice D35 je označena jako dálnice II. třídy a na začátku roku 2022 procházela územím Pardubického kraje v délce 16,8 km. V roce 2021 byl nově zprovozněn úsek dálnice D35, Opatovice nad Labem – Časy v délce 12,6 km.

Železnice procházející územím kraje tvoří 6,1 % železniční sítě v ČR.

Územím Pardubického kraje v roce 2021 procházelo 581,5 km provozní délky železničních tratí. Železnice v kraji tvoří 6,1 % železniční sítě České republiky a délka procházející územím kraje je v mezikrajském srovnání šestá nejkratší. Nejdelší železniční tratě prochází územím Středočeského kraje (15,3 %) a Ústeckého kraje (11,3 %), nejkratší železniční spojení vede přes hlavní město Prahu (2,2 %) a Zlínský kraj (3,7 %). Délka splavných vodních cest využitelných pro vodní dopravu činila v roce 2021 v Pardubickém kraji 52,2 km a byla v krajském srovnání čtvrtá nejdelší. Nejdelší splavné vodní cesty pro pravidelnou dopravu mají ve Středočeském (237,2 km), Jihočeském (145,0 km) a Ústeckém kraji (99,4 km).

Počet osobních automobilů v kraji se během deseti let zvýšil o třetinu.

Podle stavu Centrálního registru vozidel k 31. 12. 2021 bylo v Pardubickém kraji evidováno 291,1 tisíce osobních vozidel, které tvořily necelých 5 % všech osobních aut zapsaných v centrálním registru. Ve srovnání s rokem 2011 se počet osobních aut v kraji zvýšil o téměř 71,5 tisíc. Počet evidovaných osobních automobilů v Pardubickém kraji se během deseti let zvýšil o třetinu, v hlavním městě Praze byl ve sledovaném období nárůst počtu vozidel v mezikrajském srovnání nejvyšší a překročil 40 %.

Nejvyšší nárůst vozidel byl zaznamenán u nákladních automobilů.

Počet nákladních automobilů evidovaných v roce 2021 v Pardubickém kraji překročil 35 tisíc (4,8 % republikového úhrnu). Od roku 2011 se počet nákladních automobilů v kraji zvýšil téměř o 40 %, což je nejvyšší nárůst v republikovém srovnání. Nejvyšší podíl na republikovém úhrnu jednotlivých typů vozidel tvoří v kraji evidované motocykly, jejichž počet v roce 2021 překročil 75 tisíců (6,2 % republikového úhrnu). Během deseti let vzrostl počet motocyklů evidovaných v Pardubickém kraji téměř o 14 tisíc.

¹⁶ Od 1. 1. 2016 došlo ke změně zákona č. 13/1997, o pozemních komunikacích, změnila se zejména kategorizace pozemních komunikací (transformace rychlostních silnic v dálnice, rozdělení dálnic do dvou tříd); délky dálnic a silnic I. třídy nejsou srovnatelné s předchozími roky.

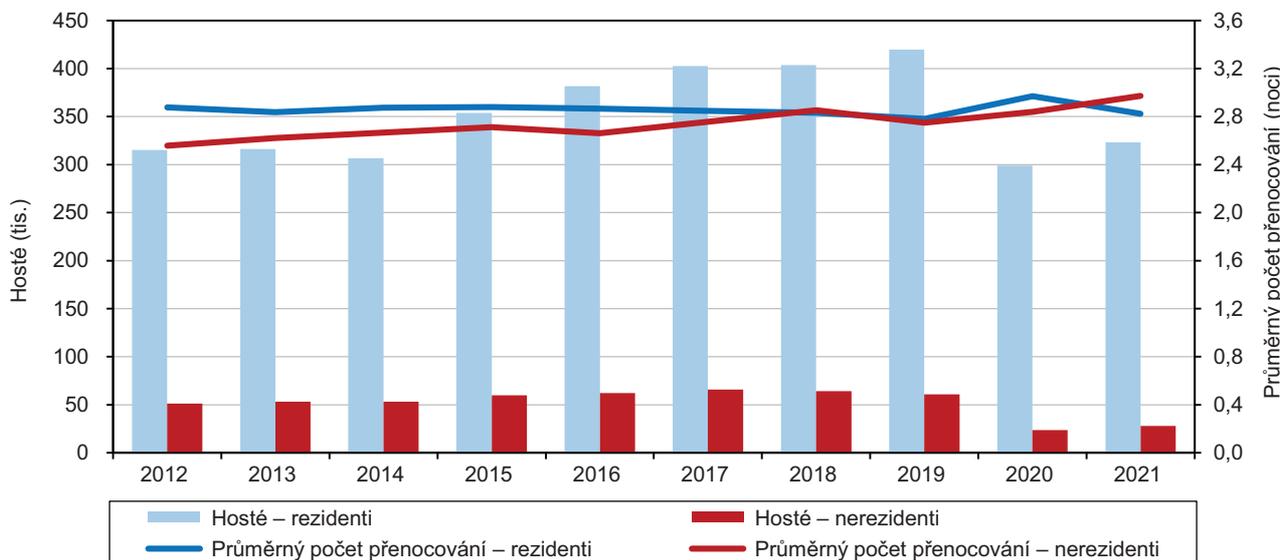
Cestovní ruch

Také v roce 2021 na cestovní ruch dopadla protipandemická opatření.

Cestovní ruch byl v roce 2021 (obdobně jako v roce předchozím) zřetelně postižen opatřeními proti pandemii nového koronaviru, a to zejména v prvních pěti měsících. Podle revidovaných definitivních údajů se v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) cestovního ruchu Pardubického kraje v roce 2021 ubytovalo 351 261 hostů, což byl druhý nejnižší počet za posledních deset let.

Graf 3.31 Hosté a průměrný počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v Pardubickém kraji

Zdroj: ČSÚ

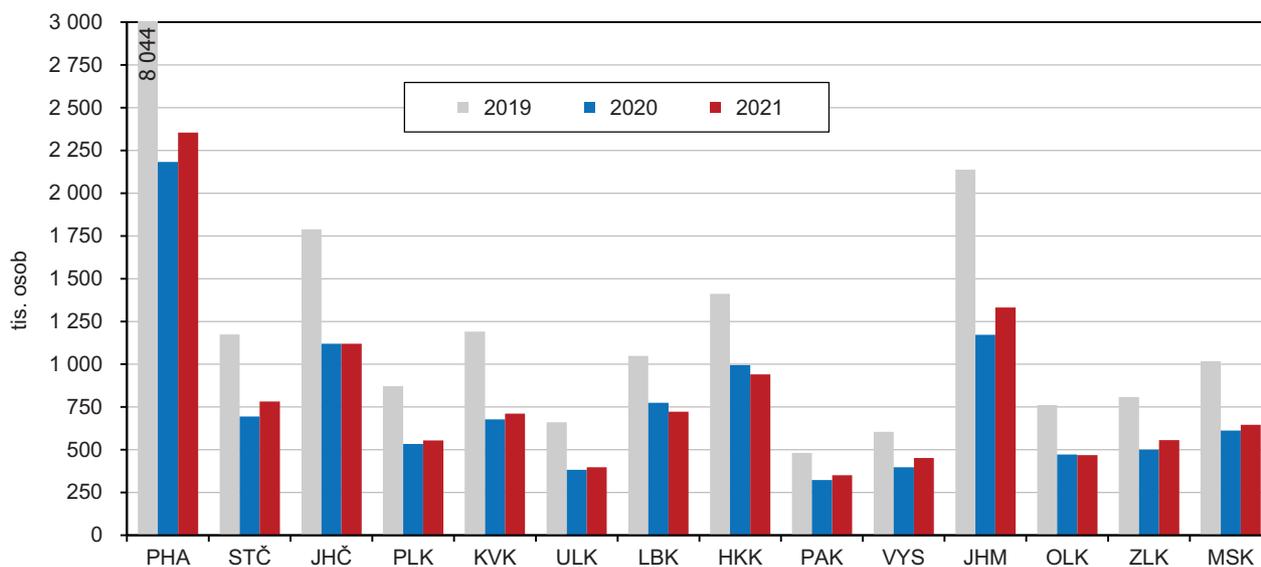

Meziročně vzrostla návštěvnost kraje o 9 % (pátý nejvyšší procentní nárůst mezi kraji), oproti roku 2019 nedotčenému protipandemickými opatřeními však byla o 27 % nižší.

Oproti roku 2020 byl počet hostů v kraji sice vyšší o 9,0 % (při pětiprocentním nárůstu v celé ČR), ve srovnání s předcovidovým rokem 2019 se však v HUZ v kraji v roce 2021 ubytovalo téměř o 27 % hostů méně (v případě nerezidentů nedosáhl počet ubytovaných ani poloviny stavu roku 2019). Devítiprocentní meziroční nárůst počtu hostů v kraji v roce 2021 byl však v mezikrajském srovnání pátý nejvyšší (s maximem přesahujícím 13 % v Jihomoravském kraji a Kraji Vysočina); k poklesu došlo přitom ve čtyřech krajích (největší měrou v Libereckém, dále v sousedním Královéhradeckém a s odstupem v Olomouckém a Jihočeském kraji).

Graf 3.32 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích ČR

Zdroj: ČSÚ

Meziročně se v kraji zvýšil počet ubytovaných hostů z ČR i ze zahraničí.

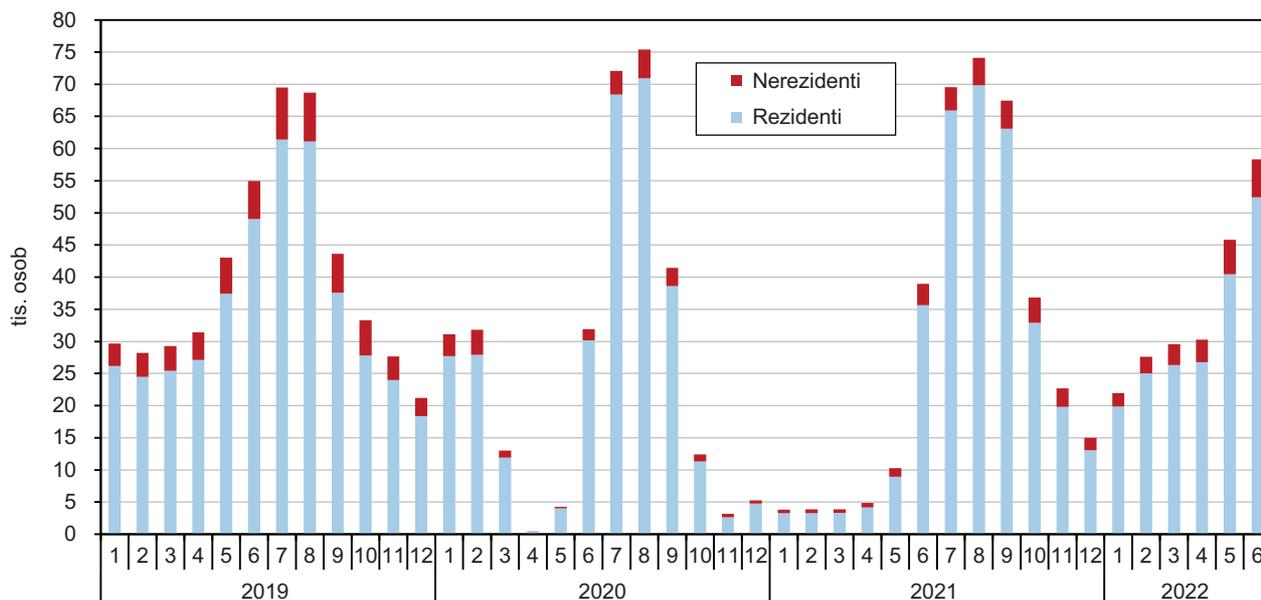
Počet hostů z ČR, tzv. rezidentů, v kraji v roce 2021 meziročně vzrostl o 8,2 % (v celé ČR o 9,5 %). Zahraničních hostů, tzv. nerezidentů, v kraji meziročně přibylo 19,4 % (při 7,7% poklesu v celorepublikovém průměru). Počet přenocování na jednoho hosta z ČR v kraji byl pátý nejnižší v mezikrajském srovnání (2,82 noci), v případě hostů ze zahraničí (2,97 noci) se řadil na druhou nejvyšší pozici s odstupem za Karlovarským krajem.

Návštěvnost kraje ve 2. čtvrtletí 2022 byla nadprůměrná.

Rozvolňování protipandemických opatření od poslední dekády května roku 2021 se následně odrazilo ve zřetelném nárůstu návštěvnosti v průběhu dalších měsíců. Nejvíce hostů (60 % úhrnu za rok 2021) směřovalo do kraje v červenci až září – šlo zároveň o nejvyšší počet za třetí čtvrtletí v posledních deseti letech. Rovněž počet hostů v kraji ve 2. čtvrtletí 2022 byl nejvyšší za stejné období v poslední dekádě.

Graf 3.33 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Pardubickém kraji podle měsíců

Zdroj: ČSÚ

Z turistických oblastí na území kraje byl zaznamenán meziroční pokles návštěvnosti v TO Králický Sněžník a Orlické hory a Podorlicko.

Oživení cestovního ruchu zejména v průběhu druhé poloviny roku 2021 se odrazilo v nárůstu návštěvnosti turistické oblasti Pardubicko (v roce 2021 meziročně o 26,8 %) a Chrudimsko - Hlinecko (o 19,2 %); mírný nárůst byl zaznamenán také na Českomoravském pomezí (o 9,7 %). Na druhé straně pokles návštěvnosti se nepatrně projevil v Orlických horách a Podorlicku (o 0,6 %) a mnohem větší měrou v TO Králický Sněžník (o 22,8 %).

Králicko zůstalo nejvíce navštěvované mezi správními obvody v kraji v přepočtu na tisíc obyvatel.

Mezi 15 správními obvody obcí s rozšířenou působností kraje byl v roce 2021 s výjimkou Králicka a Žamberska zaznamenán nárůst počtu ubytovaných hostů v HUZ, relativně nejvyšší pak na Hlinecku, Holicku a Pardubicku. Nejvíce hostů na tisíc obyvatel regionu v roce 2021 i nadále směřovalo na Králicko, s velkým odstupem následovaly Chrudimsko, Žambersko, Litomyšlsko a Lanškrounsko. Nejméně hostů na tisíc obyvatel v roce 2021 naopak zaznamenalo Českotřebovsko následované Svitavskem, Vysokomýtskem, Holickem a Moravskotřebovskem.

Počet hromadných ubytovacích zařízení, pokojů i lůžek v kraji meziročně mírně vzrostl.

Celkově bylo v roce 2021 v evidenci ČSÚ v Pardubickém kraji 393 hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu (= zařízení s minimálně pěti pokoji a zároveň deseti lůžky), což je v absolutním vyjádření nejnižší počet v mezikrajském srovnání a po přepočtu na obyvatelstvo kraje se jedná o pátou nejnižší hodnotu mezi kraji. Oproti roku 2020 se počet evidovaných HUZ v kraji zvýšil o 10, tedy o 2,6 % (při nárůstu ve všech krajích s výjimkou Prahy). Počet pokojů v HUZ v kraji meziročně vzrostl o 1,9 % na 7 tis. a počet lůžek o 0,6 % na 20 tis. (v celorepublikovém úhrnu pokojů i lůžek ubylo).